

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVI. évfolyam

Subotica, SZERDA 1925 április 22.

108. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
Telefon szám: Kiadóhivatal 8-58. Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Leibach-palota)
Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia-Fonciere-palota)

KÖZBESZÓLÁS

A Fischer és Krausz suboticei cég tulajdonában megjelenő egyik lap mai számában kioktatja a Dél-bácskát, melyről — szerinte — tenger választja el, hogy neki igenis, kötelessége, igenis, a mi vezércikkünkkel, igenis, foglalkozni. Ezt a „foglalkozást” ne úgy méltóztassanak érteni, oh nyájas olvasók, hogy megcáfolja érveinket, helyesíti megállapításainkat és szétlépi következtetéseink láncát. Oh, dehogyan, ehhez nemcsak tisztult szempontok, egyéni, gonoszokodó kedvteléseken felülemelkedő objektivitás kellene, hanem az is, hogy nekünk ne legyen igazunk. A három hasábos cikkben egyetlenegy szó sincs, mely egyetlenegy szavunk igazságát kétségbevonná. Nem is ez a fontos, hanem a jogcím. Nem az a fontos, hogy ki látja világosabban a célokat és a teendőket, ki ismert fel helyesebben a helyzetet, ki vonja le hibátlanabban a következményeket, s ennél fogva ki védi jobban a magyarság érdekeit. Az a fontos, hogy ki milyen jogcímet igazol a hozzászólásra. Aki például a választások előtt azt mondta: az isten szerelmére, ne jelöljétek — valóban csak a példa kedvéért mondjuk — Csettle Jánost a szentái és a kanizsai járásban, mert az ő személye alkalmasabb a szentái és kanizsai magyarok távollátására, mint megnyerésére, annak nincs joga, hogy véleményét nyilvánítsa az új helyzet új teendőire nézve. Akik azonban az alkalmatlan jelöltek személyéhez való ragaszkodással tönkretették a magyar párt kilátásainak nagyrészt, azok örökös jogcímet nyertek nyilatkozatra, cikkírára és pártvezetésre. Akik kelő időben figyelmeztették a pártvezetőséget a hibákra, azok hallgassanak. Akik elkövették a hibákat, azok beszélhetnek most és per saecula saeculorum. Akiket politikai vakasággal vert meg végzetük, azok legyenek tovább is a vezetők, akik idejekorán figyelmeztettek a szakadékokra és órvényekre, azok elvesztették a hozzászólás jogát.

*

Az utóbbi időben mindgyakrabban olvassuk, hogy „az egész jugoszláviai magyarság bizonyos averzióval fogadja a nem jugoszláviai állampolgárságu magyaroknak a jugoszláviai magyarság politikai életébe való beavatkozását”. Értjük a finom célzást, mely ismét nem az érvekkel, bizonyítékokkal és igazságokkal vitatkozik, hanem a rendezetlen állampolgárságokkal. Valóban az állampolgári törvény meghozatalának késedelme miatt sok magyar eljugoszláviában rendezetlen jogi helyzetben. Sokan vannak, akik nem kapnak nyugdíjat, nem tudják igazolni állampolgárságukat. Annak azonban, aki azt szeretné magáról elhíttetni, hogy a magyarság érdekeit küzd, inkább az lenne a kötelessége, hogy az állampolgárság

rendezetlenségének káros következményei ellen harcoljon, nem pedig az, hogy erre a közhasznos megkülönböztetésre felhívja a figyelmet. A mi álláspontunk az, hogy az veszteségei a magyarság kérdéseire való hozzászólás jogát, aki a becsület és tisztesség hazájából emigrált. Az a redakció, melynek tagja nem létező nyugdíjas vasutasok nevére hamisított nyugdíjak megírásában, közokiratok hamisításában és hivatali sikkasztások elpalástolásában edzette tollát, elvesztette az erkölcsi jogosultságot arra, hogy tisztességes magyarok jószándékú hozzászólásainak jogcímét jirtassa. Valóban nehéz szatírákat írni: az állampolgárság rendezetlenségével akarják elfojtani az egyenlően kelemetien, de a magyarság érdekeit szolgáló igazságokat azon, akik munkatársul fogadják az egyéni tisztesség és polgári becsület kivételét.

Egy dologban azonban, amiben álláspontunkat elfogadják, egyetértünk: Valóban egyedül a magyar nép joga-

sult dönteni abban a kérdésben, hogy mit akar, mit helyes, milyen utakat, milyen eszközöket választ s milyen szövetségeket keres. A pártvezetőségek szerintünk egyetlen feladata van, minél előbb módot kell teremteni a magyarság számára, hogy igazi akaratát kinyilváníthassa. Minden közösségben az ottlakó magyarok akaratához képest újja kell alakítani a helyi szervezeteket s ez újalakított szervezetek kiküldötteiből alakuljon meg a döntésre jogosult nagygyűlés. De ha már ennek a követelésnek jogosult igáról meg vannak győződve, akkor be kell látniok azt is, hogy a nagygyűlés összehívásának halogalásával a magyarság akaratának megnyilatkozását akadályozzák meg. Azok állnak a magyar nép akaratának megnyilatkozásának útjában, akik nem látnak nyomban hozzá a nagygyűlés előkészítéséhez. „Nincs egyetlen elveszteni való perc sem” — olvassuk most a huzgó fogadókat. De tisztelettel kérjük: — február 8-ika óta nem tudunk meg-e egyetlenegy perc sem?

Nem lesz nagyarányú kormányrekonstrukció

Csak az üresedésben lévő tarcákat töltik be

Beogradból jelentik: A kormány több tagja, köztük Nincsiés Momcsilló dr. külügyminiszter és Krizman Hinko agrárminiszter kedden visszatértek a fővárosba. Pasics Nikola miniszterelnök visszatéréséről még nincs hír. A képviselők egyrésze is megérkezett már Beogradba. A törvényhozó bizottságnak a sajtótörvény reformját előkészítő albizottsága szerdán tartja első ülését, azonban, mint-hogy a bizottság tagjainak nagyrésze — köztük a bizottság elnöke, Markovics Lázár volt igazságügyminiszter is — távol van még a fővárostól, kérdéses, hogy az ülést meg fogják-e tartani? Politikai körökben úgy tudják, hogy Pasics miniszterelnök megérkezése után sor kerül a kormány rekonstrukciójára is, amely azonban nem lesz nagyméretű és minden valószínűség szerint csak az üresedésben lévő tarcák betöltésére fog szorítkozni. Ez a kormányrekonstrukció alkalmasint április 25-ike és 28-ika között történik majd meg.

A zagrebi bíróság döntésének hatása

Nagy port vert fel politikai körökben a zagrebi törvényszék Macsek és társai ügyében hozott határozata, bár ez jogi szempontból nem változtat semmit a helyzeten, tekintettel arra, hogy az ügyész feleltetésére folytán a vádlottak továbbra is vizsgálati fogáságban maradnak addig, amíg a tábla nem dönt az ügyben.

A radikális-pártban teljes nyuga-

lommal fogadták a zagrebi bíróság döntését. Általában úgy a radikálisok, mint a Radics-párt vezetői várakozó állápontra helyezkedtek a megegyezés kérdésében. Radikális részről ezt kezdi hangoztatni, hogy a végleges megegyezés a horvát parasztpárttal még nem aktuális, minthogy a kormány módot akar adni Radicsoknak arra, hogy a parlamentben mint lojális ellenzék mutakozzanak be előbb és megerősítsék ezzel a kedvező hatást, amelyet a népben az utóbbi időben magatartásukkal keltek.

A külügyminisztérium tárgyalásai

Nincsiés külügyminiszter kedden átvette hivatala vezetését és már a délelőtti folyamán több politikus és diplomata látogatását fogadta. A külügyminisztériumban egyébként lázas munka folyik, egész sereg gazdasági és politikai tárgyalást folytatnak a minisztérium delegációi külföldi államok megbízottjaival.

A jugoszláv-olasz kereskedelmi tárgyalások, amelyek a husvétii ünnepek miatt félbeszakadtak, szerdán folytatódnak. A delegáció tagjai szerdán délelőtti konferenciára ülnek össze a külügyminiszter bevonásával, aki új direktívákat és instrukciókat fog adni a tárgyalások további folyamára. A jugoszláv-magyar tárgyalások ugyancsak hamarosan megkezdődnek újból, mert a kormány nagy súlyt helyez azok mielőbbi befejezésére.

A jugoszláv-görög tárgyalások előkészítése is teljes erővel folyik. A politikai tárgyalásokkal párhuzamosan gazdasági tárgyalásokat is kezdenek, így többek között a szaloniki kikötő használatáról is tárgyalni fognak. Ebben a közlekedésügyi miniszter helyettese kedden tárgyalásokat folytatott Nincsiés külügyminiszterrel.

Radics Pavle és Lorkovics Iván a radikálisokkal való együttműködésről

Dr. Lorkovics Iván, a horvát egységpárt vezetője a radikálisokkal való együttműködés kérdéséről nyilatkozott a „Pravda” számára. Kijelentette, hogy a radikálisok hivatalosan nem ajánlottak fel miniszteri tarcákat a Zajednicának és a Radics-párt sem közölte hivatalosan azt a kívánságát, hogy a Zajednica lépjen be a kormányba. Az egységpárt hívei nem is látnak szívesen, ha vezetőik a radikálisokkal kormányba lépjenek.

Radics Pavle, a horvát parasztpárt elnöke kijelentette a „Pravda” munkatársa előtt, hogy a Zajednica nem bocsájtozik semmiféle kombinációba a Radics-párt nélkül. A radikálisokkal való tárgyalásokra vonatkozólag Radics Pavle nem volt hajlandó nyilatkozni. Azt azonban megerősítette, hogy a horvát parasztpárt nem venne részt olyan kormányban, amelyben független demokraták is vannak.

A külügyminisztérium költőváltása a jugoszláv-bolgár viszonyokról

A legnagyobb figyelem természetesen a bolgár események felé fordul. Markovics Jován, a külügyminiszter helyettesét állandóan látogatják a külföldi követek, akik a külügyminisztériumtól kapják a hiteles híreket a bolgár helyzetről. Kedden felkereste Markovics Jován a görög ügyvivő is, aki különösen az iránt érdeklődött, vajon milyen álláspontot foglal el az S. H. S. királyság a bolgár kormány ama keresével szemben, hogy haderejét 10.000 emberrel szaporíthassa.

A bulgáriai merényletekkel kapcsolatban a külföldi sajtóban a bolgár sajtó hatása alatt olyan hírek telelnek meg, mint-hogy bulgáriai összeesküvés szálai az S. H. S. királyságba vezetnének. Ezeknek a híreknek cáfolatául a külügyminisztérium a következő hivatalos táviratot küldte szét a világ minden részére:

— A rettenetes bolgár eseményeket kapcsolatban, amelyek az egész művelt világra mely bevonást tettek, bolgár körökből olyan híreket terjesztenek, mintha az S. H. S. királyság a bulgáriai forradalmi akciókat arra akarná felhasználni, hogy átépítse a bolgár határt és Bulgáriát megszállja. Ezek a hírek olyan komolytalanok, hogy fölösleges a cáfolásuk. Az S. H. S. királyság katonasága kizárólag az ország

védelmi szolgálata és a kormány a legiobb viszonyt tartja fenn Bulgáriával, noha ott véres betöréseket készítettek elő magyar területre. Az állandó kihívások ellenére az S. H. S. királyság merőzri hűdverét és tartózkodik minden kalandtól. Az S. H. S. királyság kormányát elvárja, hogy végezzen tolnak vetni a hírek terjesztésének, ami megmarvarázható ugyan a Bulgáriában uralkodó izraelommal, mégis számos hely vetni a szomszéd érzékenységével is.

A goromba követ

A budapesti portugál követ salgosan megsértette a magyar újságírói kart

Budapestről jelentik: Hétfőn az esti órákban példétlenül inzultus érte a magyar újságírói kart. Demeter Ödön, a Magyarország munkatársa felkereste Bristol-szállóbeli lakásán José de Moraes Carveiro Guimarães budapesti portugál követet, akinek a portugál katonai forradalom iránt érdeklődött. Alig hangzott el az újságíró kérdése, a portugál követ a következőket mondotta az újságíróknak:

— Vegye tudomásul, nekem a magyar újságíró-karról az a megállapításom, hogy az canaille!

A meglepett újságíró angokra fordítva a szót, a következőket válaszolta a követnek:

— Excellenciád pedig vegye tudomásul, hogy csak azért nem veszek előlétezt most azonnal magamnak, mert ont a területenkiüliség véd!

Az újságíró ezzel eltávozott és azonnal felkereste Klár Zoltánt és Rácz Vilmost, hogy a Magyarország szerkesztésége nevében provokálják a portugál követet. Ez kedden délelőtt meg is történt, a megbízottak azonban előzőleg bejelentették az ügyet Kánya Kálmán meghatalmazott miniszternek, a külügyminisztérium vezetőjének, akivel közölték, hogy tekintettel az egész újságírói kar sérelmére, az esetben, ha nem kapnak megfelelő elégtételt, lovasias utra terelik az ügyet.

A portugál követesen az afférral kapcsolatban nyilatkozatot adtak a Ma-

gyar Távfati Iroda munkatársának és a következőképen indokolták meg az esetet: Március elseje előtt néhány nappal a Magyarország egyik munkatársa a portugál követségen interjúrt kért Portugália belső viszonyairól. A követ adott is nyilatkozatot, de azzal a kikötéssel, hogy a cikk megjelenése előtt annak német, francia vagy angol fordítását be kell neki mutatni. Ez nem történt meg és a március 1-én megjelent cikk nem fedte a követ nyilatkozatát. Hétfőn

ugyanaz az újságíró jelent meg a követnél, aki a legutóbbi cikket írta és ezért a követ egy francia szótárban a canaille szóra mutatva, a következőket mondta Demeter Ödönnek:

— Tudja Ön, mit jelent ez a szó? Nos ez ön! Most pedig hordja el magát!

A portugál követségen azt állítják, hogy ezzel a kijelentéssel a követ távolról sem akarta az egész magyar újságírói kart sérteni.

A közigazgatás egyszerűsítésének új rendszere

Százszámra vesznek el az akták

Amíg szórványos eset volt s amíg csak egy-egy minisztérium némely ügyosztályában fordult elő, addig azt lehetett hinni, hogy csak egy-két hivatalnok akarja oly módon csökkenteni a restanciákat, hogy eltünteti az aktákat, amelyekre aztán a legszorgalmasabb kutatás sem akad rá. A szórványos esetből azután rendszer lett. Szegény vasutas panaszos kérvényt ad be, hogy drágasági pótlékát nem utalták ki, husz éve itt élő polgár kéri az állampolgársága elismerését, tanár a nyugdíját, adózó felelőben az igazságtalan adókiivetés ellen. — hónapokig nincs semmi nyoma az elintézésnek. Erre megkezdődik a hajszája az akta kísüregtetése iránt. Az írás iktatva van, különböző hivatalos szobák labirintusában nyomom követik, sokszor már azt is megállapítják, hogy a referens kedvezően elintézte, — s mikor boldogan kintátnak tovább, kiderül, hogy az akta elveszett.

Az utóbbi hónapban nincs minisztérium, ahonnan a panaszokot, sürgetőket nem azzal utasítandk el: az akták elveszték. Belügyminisztérium, agrárminisztérium, államtanács, pénzügyi hatóságok versevnezhethetnek abban, hogy melyiknél fordul sürűbben elő, hogy eit-

nik egész aktaköteg.

És ha az akta eltűnt, akkor nincs tovább mit csinálni. Azokat a mellékleteket, amelyekkel az akta a minisztériumhoz került, ugy sem lehet pótolni, vagy ha lehet is, a szegény kérvényező, panaszkodó, jogának elismeréséért könyörgő helyen a lötás-futásba, elveszti a kedvét, elfogy a pénze, inkább nyomorog, szenved tovább, egyebet ugy sem tehet. — *elveszett az akta.*

A minisztériumoknak azt a jó szokását, hogy az akták eltüntetésével intézik el az ügyeket, most már az alsóbb hatóságok is kezdik követni. Ma már községi előjáróságok, szolgabiroóságok, városi és megyei hatóságoknál is előfordul, hogy hiába keresnek egy-egy ügyiratot, amely rendszerint életbevágóan fontos arra nézve, aki az elintézését sürgeti. — *az akta eltűnt.*

Ezzel az egyszerű módszerrel meg van oldva a közigazgatás egyszerűsítése s ha a rendszer általánossá válik, mert az akták eltüntetésében tagadhatatlanul rendszer van, a tisztviselők létszámesököttségét is meg lehet oldani. Egy-egy akta kidobó tíz referens és husz kezelőt pótol s iskolai kvalifikációra sincs szüksége.

A novellabeli statisztikai hivatal-

nok a közegészségügyi statisztikát ugy javította meg, hogy pár ezer halottra vonatkozó feljegyzést kihajított. Erősen kételkedünk azonban abban, hogy az állami rendet, a nyugalmat és jóbiztonságot túlságosan megjavítja az, hogy a minisztériumokban eltüntetik az aktákat.

Megsemmisítették

a Vermes-féle birtok feloldását

Kedden érkezett Szuboticára az agrárminiszter újabb rendelete

Mint ismeretes, az agrárreform minisztérium egy Szuboticára küldött bizottsága néhány héttel ezelőtt feloldotta az agrárreform alól dr. Vermes Gyula mérgesi és veresiesi birtokának négyszáz holdját. A feloldás megfelelt az agrárrendelet szellemének. Vermes Gyulának a maximális nagyságu földet sem hagyták meg s ezenkívül igazolást nyert, hogy a feloldásra kerülő földet Magyarországból ide átoptált szlávok szereztek meg. A magyar radikális párt, amikor ez tudomására jutott, lépéseket tett a szuboticei főispánság útján az agrárreform minisztériummal, hogy tekintettel a birtokon lévő mintegy nyolcvan földnélküli, jobbára magyar család érdekeire, semmisítse meg a feloldást. Az akció eredményeképp nemrég Szuboticán járt egy újabb agrárbizottság, amelynek előterjesztésére az agrárreformminisztérium dr. Vermes Gyula négyszáz holdjának feloldását hatályon kívül helyezte.

Az újabb rendelet kedden érkezett meg a szuboticei főispáni hivatalhoz. A nyolcvan földnélküli család ennek következtében háborítatlanul gazdálkodhatik a birtokon. Hír szerint maga dr. Vermes Gyula sem hárosodik a feloldás megsemmisítésé miatt, mert Jugo-szláviába optált deszki és szőregi kisbirtokosok elcsereiték földjüket a feloldás alatt álló birtokért és a maguk Magyarországon lévő földjét már át is iratták dr. Vermes Gyula nevére. Az ilyen módon föld nélkül maradt optáltak most akciót indítanak, hogy az agrárreformminisztérium kártalanítsa őket.

Jarosláv utolsó utja

Ira: Bibó Lajos

Az égen a Hold ragyogott, lelt az almatavirág illatozott.

Jasinszky Jarosláv Vendel az asszonyt, Máriát hallgatta, aki halkán énekelte s mint annyszor, ezen az éjszakán is sóhajtottát altagatta. Az ének lassan elhalt s Jarosláv csendesen lehajította a fejét. Mária a buidosó arcára tekintett és szeméből egy könnyesepp gördült alá.

— Még mindig... — szöli. — Hát még mindig nem szenvedtél eleget... könnyezett és a hangja most már olyan lágyan simogatótt, mintha anyai kéz melege örködött volna felettük.

— Nem... — felelt csendesen Jarosláv.

Mária, mint kis gyermeket, kézenfogva vezette bánatát:

— Tizenöt tavasz szállt el, hogy találkoztunk s azóta tizenöt ször hagytál el, Jarosláv...

A buidosó felnézett a csillagokra: — Szerettelek, Mária... És ameddig szeretni foglak, minden hiába...

Amikor látta, hogy az asszony mosolyog, lefékeltte a virággal feli harmatos göröngyökre.

— Isten veled! — sugta.

Jarosláv felemelkedett. Lassu léptekkel indult és meg sem állt az úg.

II.

A hetedik vagy a nyolcadik napon odaért. A helyre, ahol gyermekkorát töltötte.

Éjszaka volt és így nem találkozott senkivel. Halkán zörgött a tanya ablakán. Belülről barátságos hang szólt ki, s Mária szeméig utat s így nyugodtan hajította álomra a fejét. A fűszagú istállóban.

Reggel a gazda fogadta.

— Öregem vagy? — kérdezte Jarosláv.

Az ember, a tanyas, értetlenül tekintet rá.

Jarosláv a vén eperfát, a régi gödröt s a golyákat kereste.

— Harminc esztendeje mult. — szöli — hogy erre jártam.

— Nagy idő! — felelt a gazda s most már tudta, hogy buidosó áll előtte. — A kut, az még megvan! — nézett a jóvevénvre, hogy odaadja a maga egész vigasztát.

Jarosláv eltördült. Az égen a régi nap ragyogott, a friss vakondtúrások tejején futók sütkéreztek, a buzakalászon pedig katicabogarak hintáztak. Jarosláv hanyatt feküdt a szőrűn.

— Itt vagyok, emlékeztek-e rám? — nézett föl az égre.

A magasban bárányfelhők usziak. De a kacagások hangja mástele szállott.

Nem messze temető volt, harminak éllel azt kereste föl. Az öreg asszony sírja előtt leférdelt:

— Én vagyok... — rebegte — emlékszel-e?

A kereszt néma maradt és nem lélelt a kérdőzőnek.

Felkelt és soflantul indult tovább. Nyár felé járt, amikor ismét megpillent.

— Én vagyok! — sugta be a rácsos Jarosláv.

Az oronabokrok hallgattak.

Bonyított és hangos szóval köszönt. A pap látta, hogy vándor, terítettet és leültette.

— A kisasszony? — kérdezte Jarosláv. A pap éppen szeméig akart a friss kalájsból s a kérdésre mogált.

— Husz éve hogy erre jártam... — nézett rá a buidosó.

A pap most már értette és mélyebb-
re engedte a kalácsba a bicskét.

Jarosláv később ölköszönt és kiült az árokpartra a régi ház elé. A kosztadót, a szőregi várta, a labstújjal. Kezkest a fél sportéigazgatóval, a kutra síelő lányokkal és arját, aki év végén érte jött és remegve csüstitte apját, a főt...

Az árokparton várt hánalig, akkor kigyalogolt az erdőbe. A tisztás szélén két szegény ember veszdött egy öreg főtlygel. Odament és megkérdezte:

— Bácsi, merre van a majális?...

A két favágó az idegenre nézett. Az egyik összerántotta szemöldökét, de tekintete a buidosó osz fúrteire tévedt.

— Arra! — mutatta most már megonyhólve.

Jarosláv tovább ment. A soroshordókat, a cigánybandát, meg őt, őt kereste. fehér ruháját, kék szemét, lengő szőke haját, amint kacagva tova tűnik a roskadozó lombok alatt.

— Katóka... — szakadt föl szívéből.

Az erdő elnyelte hangját s egyetlen egyszer sem verte vissza.

Imbolyogva járt, amikor másnap reggel ismét beért a városkába. A régi ház ablakán ismerős arcú leánygyermek hajlott ki. Jarosláv szívére tette a kezét, lehunyta szemét és áultan az édes boldogságtól, férdre omlott az ablak előtt. A leány meg sem rebbent. Csendesen visszahúzódott, majd visszatérve, odaadta, amit hozott az idegennek.

Jarosláv gyöngyvirágillatot érzett és fölytította a szemét. A kezében azonban csak egy karai fehér kenyér volt.

Most már futott s mire a csillagok tolragyogtak, messze járt. Az ősz az országon érte utól. A következő éjre hűvöse fordult. A csardában, ahová beköszöntött, jószívvel fogadták. Megesipkedte a csaplárosné s mert a bgr vérré kezdett benne válni később nagyot ütött az asztalra.

— Miféle asztal ez?! — kiáltott. — Én utók rá, még sem döngi?

A csapláros ránézett.

— Tíz éve sincs hogy erre jártam! — sértődött most már meg Jarosláv. — Hát már nem ismernek? Hol a cigány? — A gazda szó nélkül fordult ki és küldte a ragyás. Jarosláv bört rendelt annek is.

Jarosláv vödört kért és szétvetett lábakkal, állva ivott.

A bor azonban széthígult ereiben s a nőta, amit az öreg öröngött, csörömpölve összetört és lehallott a lábai elé. Jarosláv földhözvágta a kiürített vödört és kinygrott a szoba közepére. Neki-lendült és vad bokázásba vadult. A ragyás fölnezett rá és elmozult arccal röhögni kezdett.

— Hei!... — üvöltött Jarosláv és fölragadva a botot a sarokból, a dróton lógó petróleumlámpás felé suitott. Az ütés az üveget érte, de az azonban még csak meg sem koccant. Jarosláv hátra-tántorodott.

A gazda lökte fel.

— Mivel tartozom? — hörögte a buidosó.

A csapláros leültette.

— Semmivel! — felelt.

Az asszony lött be, meg a leány és egy nagykendővel szépen betakarták. Jarosláv hánaliban ébredt. A ház még aludt, hát lábujjhegyen távozott.

Az ismerős uton indult vissza. Az égen olmos fellegeket hajtott a szél és mely csendben aludtak a mezők. Harmad- vagy negyednapra hó esett s amikor elérte az erdőt, varjak károgtak a magasban és nyikogótt a fák.

Egy éjszaka megpillent. Az erdő közepén állt le és meg egyszer hangos szóval szólította gyermekéveit, ifjok-rát és élete buszúzó dolái.

— Minden elmúlt s e földön csak az ember buidosk egyedül!... sóhajtott föl a macsaba és könnyei megeredtek a nagy békességtől, amely lassan befőtte fejkét.

Esteledett, amikor másnap megpillantotta az elhagyott házikót. Az ablak előtt állt meg és bezörgött, Mária nyitotta az ajtó.

— Ugy-e örökre itt maradtál?...

— Örökre!... — mosolygott Jarosláv és leférdelt megeredte az asszony kezét.

AZ ISMÉTLŐ EGÉRFOGÓ

(KIS REGÉNY)

Irtá: Radó Imre

I.

Franek meg tudott írni naponta két-
ezer címet is. Huszövi gyakorlat után
vált a címírás kitűnő mesterévé. Per-
sze, most is csak úgy tudta megóvni a
rekordot, hogy ha jókor kezdte el és
későn hagyta abba a munkát. Franek
ebédelés közben is, kisebb lendülettel
bár, de írta a címeket. Husz év alatt
megtanult balkézrel és balszemmel
nyulni a hideg étel után, és jobbszem-
mel, jobbkézzel pontos címeket írni.

Nem tudta azt senki, hogy Franek
mit csinált husz évvel ezelőtt és no-
gyan sodródott a címírás végső állomá-
sára, ahol a sínek a földbe futnak, ahol
nincs csatlakozás, nincs átszállás. Kör-
rúlta még vagy harmincán írják a cí-
meket, de ezokról mindent tudni. Köl-
tők, az élet bukott szerelmei, facér
szabó- és kereskedősegédek, szerződés-
nélküli epizódzsinészek írják a címeket.
Közülük bármelyik úgy tudja a másik
történetét, mint a hűségeseit megtanult
verset. De így is kell, mert mindegyik
történet: költemény, igaz dolgok a fan-
tázia szárnyán, könnyben elbeszélve...

Franeken kívül mindnyájan, minden
nap azzal ülnek le, hogy csak még egy-
két napig maradnak itt, mert a szebb
jövő kapuja végre kitárul előttük. Reg-
gel, ha munkába állnak, hazug mosoly
űl az arcukon: hírt kaptak tegnapi, le-
velet: örökségről, megnyert perről, fé-
nyes állásról, üzletársulásról, gazdag
házasságról, találmány-értékesítésről.
Ő, ezek alig írják naponta ezer címet,
de Franek kétszázal alul sosem adta. A
címiroda tulajdonosa őt becsülte a leg-
többre. Hogyne becsülte volna, hiszen
két íróasztal területnyi munkát egy író-
asztalon végzett el és az iroda kicsike,
a munka meg sok volt.

Franeket, túlságos szorgalma miatt,
gyűlölték társai. Néha ugyan kölcsön
vettek tőle némi pénzt és ő krisztusi
szerelettel osztotta szét nélkülözhető
pénzecskejét.

Franek félkézzel ebédelt, hogy minél
többet tudjon dolgozni. Ezt látjuk, nem
kapzsiságból tette. Vannak hozzá ha-
sonló jelleműek más szebb, gazdagabb
pályán, akiknek aranypénz, gazdag la-
komák, jóillatú nők a pályabérük, még-
sem ezekkel mérik meg munkájuk ered-
ményét, hanem az alkotás örömeinek
kiélésében találják meg munkájuk jelen-
tőségét. Franeket is az alkotás öröme
lelkésítette... Néha munkaközben el-
érzékenyedt egy sorra kerülő címen,
mely magában hordta egy ember jelen-
tőségét, nagyságát. *Méltóságos levelek
Levelek Bálványd András urnak, az
Élettani muzeum igazgatója, udvari ta-
nácsos, a Magyar Tudományos Akadé-
mia rendes tagja, a Vaskorona-rend III.
osztályának tulajdonosa...* Más cím-
író ilyen cím láttára dühbe jön és szid-
ja a rangokat. Más címíró csak ilyen
szövegű címeket ír meg: *Kő Pál, Stem
Mór. Réz Jób...* Franek ellenben a
méltóságos levelek satöbbi című el-
érzékenyedik, új tollat szorit a számba
és lassan, árnyékolat írással, minden ki-
hagyás és rövidítés nélkül írja a boríté-
kra a címet...

Egy napon munkájában a következő
címehez érkezett: *Sajóvíz Gedalja, VII.
kerület, Engesztelő-utca 27.*

Megrezzent.

«Ő az» — gondolta magában. — «Husz
év alatt egyszer sem írtam le ezt a ne-
vet. Ilyen nevű ember csak egy van a
világon. Azt hittem, hogy már réven
meghalt. Nagyon beteges, sárga arcú
ember volt. Tüdő- vagy gyomorbeteg
szüvedett, nem tudni bizonyosan, mert
nagyon titkolta.»

Franek kezében remeg a toll. Nem
tudja leírni ezt a nevet. Arcán a rán-
cok összefutnak, belül valami dől, vi-
hari csúsz.

Nagyot sóhajt, szó bomlik ki a szá-
ján: «... Istenem!»

Aztán mégis megcimzi a borítékot
nagyságos Sajóvíz Gedalja urnak, de
most, husz év után először, a levelet is
ő szolgáltatja, írja:

»Uram!

Husz év óta dolgozom az Első Fővá-
rosi Címíródában. Husz év óta ma elő-
ször bukkanok a tengeri cím között
az Ön nevére. Erre esküszöm!... Az
a hittem, hogy Ön, aki Sajóvíz Gedalja
nevet visel, azonos azzal a tisztelre-
máltó uriemberrel, akivel szemben ne-
kem immár husz éve elszámolatlan tar-
tozásom van. Ha nem tévedek e felte-
vésemben, ugye sorok aláíróját Ön jól
ismeri. Rendelkezésre állok. Remélem,
Uram, hogy jó sorsban él és jó egész-
ségnek örvend.

Üdvözlí Önt

Franek Gusztáv.»

Nem irgalmazott meg magát, a le-
velet könyörtelenül a postára adta és
ezzel megtette a döntő lépést, hogy a
husz év óta elszámolatlan ügyét elin-
tétse.

Mi ez az ügy?

1904. év május hó 6-án Franek ezt a
hírdetést tette be a nagy lapokba:

Elsőrangú találmány.

Minden államban szabadalmazva.

TÖMEGCIKK.

**A találmány kiaknázásához pénzes
társ kerestetik.**

Minimális tőke: 2000 korona.

!! Biztos út a meggazdagodás felé!!

Mi volt a találmány?

Egérfogó. Előaditása nevetséges fillo-
rekbe került. Mégis a találmány kor-
szakalkotónak látszott. Ha ez az egér-
fogó törbejettette és végzett áldozatával,
az *automatikus rugó újra lesbeállt*. Is-
méltó egérfogó volt a találmány. Na-
gyobb kivitelben patkányfogásra is al-
kalmos.

Franek hírdetésére Sajóvíz Gedalja
jelentkezett. A találmány megtetszett
neki, ezért egyenlő haszonrészesséssel
társasviszonyba lépett Franekkel.

Műhelyt béreltek, nyersanyagot vá-
sároltak, az üzem megindult.

Franek maga készítette az egérfogó-
kat, Sajóvíz az irodai munkákat látta el.
Hamarosan sok próbamegrendelést kap-
tak. Sajóvíz is megtanulta az egérfogó
készítési módját. Késő estig dolgoztak,
aztán csomagolták a megrendelt árut.

Mégis, a műhelyt hamarosan be kel-
lett csukni. A próbamegrendelők go-
romba leveleket írtak: «Hitvány csalás
az egész! Mingyárt gondoltuk, hogy
esalás, mert utánvéttel küldték.»

— Megfoghatatlan! — mondta nap-
nap után fokozódó izgalommal Franek.

— Eluszott a pénzem! — káromkodott
Sajóvíz.

— Nem értem!... Itthon a műhely-
ben kifogástalanul működik, és haszná-
latban állapotban jut el a megrendelő-
höz, — morgott egész nap Franek.

Pedig a csomagolásnál nagyon ügyel-
tek. Megtették azt is, hogy darabonként
csomagolták az árut... Minden erő-
ködés hasztalan volt.

Egy szomorú napon bezárták a mű-
helyt. Sajóvíz elvesztette a kétezer ko-
ronáját és azt mondta, hogy nem tudja
honnán vegyen két krajcárt kenyérre.

— Bocsáss meg, kedves Sajóvíz ba-
rátom, hogy miattam tönkre mentél, —
könyörgött a bucsuzáskor Franek. — Én
mindent meg fogok tenni, hogy kárpó-
toljalak. Az összeg felét visszatértem.
Erre kötelezem magam. Írást is adok
rőla.

Es Franek a vállalkozási szerződésük

aljára oda is írta, hogy Sajóvíz Gedalja-
nak ezer koronával tartozik.

*

Ez az ügy tárult fel Franek előtt,
amikor a sok cím közül kibújt Sajóvíz
Gedalja neve.

Ez éjszaka nem tudott aludni. «Ezer
békebeli korona...» «Ezer svájci
frank...» «Mindegy! három év alatt le-
törleszti. Holnap megkéri a főnökét,
hogy adjon otthoni munkát. Esténként
még megír öt-hatszáz címet. Talán két
év alatt is letörleszti. Sajóvíz bizonyo-
san beleegyezik a részletfizetésbe...»

Egészen megnyugodott. Hajnaltájban
mély álomba merült. Gyorsan kialudta
magát és már reggel hét órakor munka-
asztalánál ült.

Délfelé parádés, piros autó állt meg a
Fővárosi Címíroda előtt és egy elegáns
ur szállt ki belőle. A címírók kibámultak
a félelemteli iroda nagy ablakain. Né-
ték az autót és a szörmebundás urat...
A jóruhás ur eltűnt a kapu alatt és ke-
vés pillanat múlva a címíroda helyiségé-
ben jelent meg... A teremben meg-
állt és körülnézett.

A címírók, asztalhoz lekapott fejjel,
lepvá figyelték a nagyszerű jelenséget.
Franek is odalesett és egészen tájéko-
zatlanul szolt oda egyik társának: «Bi-
zonyára előkelő bál meghívókat fogunk
címezni.»

Az idegen halkán, szinte sutlogva, a
főnökkel beszélgetett.

— ... Franek ur! Sajóvíz Gedalja ur
keresi — szolt végre a főnök.

Franek felkelt és megállt az asztala
mellett. Gyámoltalanul nézett előre,
nyolc lépésnyire, ahol Sajóvíz Gedalja
állt. És örült-e vagy szomorkodott? nem
tudni, amikor megállapította, hogy ez
nem az igazi Sajóvíz Gedalja, csak a
név azonos. Idegen a kabát, a cilindér,
de idegen az arc is. Ez az arc ragyogó,
fiatal, szép. Ő nem lehet az igazi Sajó-
víz Gedalja, hiszen az már husz év előtt
is pusztulóban volt.

Mégis elébe járult, de csak azért,
hogy kinnente magát előtte.

— Bocsásson meg, uram, kár volt ide-
járnom, igazán, magához is hívhatott
volna... Tévedtem... Én csak
óvatosságból írtam... Hátha ön az
illető...

Sajóvíz Gedalja megölelte Franeket
és így szolt:

— Édes Franek barátom, én a te Sa-
jóvíz Gedaljad vagyok. Valamikor a
Kistyuk utca 9. szám alatt vezettük a
mi kis üzemiinket...

Franek álmélkodva nézett Sajóvízre.
Furcsálta magas alakját, vidám arcát,
főleg a kabátját, fényes cilinde-
rét... Aztán elfordult és elfogódottan a
kollégáira nézett, akik asztaluk mellett
ünnepi hangulatban álltak és visszafot-
tott lélegzettel figyelték a varázsos jele-
netet.

Franek újra Sajóvíz felé fordult és
remegve mondta:

— Nem hiszem... Az én Sajóvíz Gedal-
jám egy fejjel kisebb volt és velm
egy idős volt... Én ma ötven éves va-
gyok, ön, uram, ha meg nem sértem,
a fiam is lehetne... De az is lehet, hogy
a volt társam fiával álltok szemben...
De ez nem változtat a dolgon, tudom
mi a kötelességem az örökösök szem-
ben is.

— Drága Franekem, hidd el, én va-
gyok a veled egykoru, régi társad... De
ez a hely nem fórum a mi közös mul-
tunk bizonyítására... Jöjj velem...
Elviszlek magammal...

Mig Franek magára szedte keszéd
télkabátját, Sajóvíz megmondta a fő-
nöknek, hogy Franek további szolgálá-
tára ne számítson, elviszi végkép innen.

A címírók nem hallották, mégis tud-
ták, hogy Franek véglegesen eltávozott
és boldog révbe evezett. A maguk jó
sorsát is ilyen lépés-vesszős álmokkal
akarták megőgni, mindegyik vad ha-
raggal leste ezt a fényes pillanatot, mely
szárnyakat ad és elrepít a gondtalan
életbe.

Lent a soffőr kurbilított. A piros, gála
autóba beszállt előbb Franek Gusztáv,
utána Sajóvíz Gedalja.

A megmaradt címírók asztalhoz csap-
ták a tollukat.

II.

Az autó az Engesztelő utca 27. számú
ház előtt állt meg. Sajóvíz gyengéden
kiszegítette Franeket a kocsiból, aztán
karjára füzte és bevezette a kapun, fel-
támolyogtatta az első emeletre. Franek-
nek szüksége volt erre a segítségre. Már
az autóbap is remegve kuporodott meg
az egyik sarokban, remegett babonás
helyzetében, csoda, hogy nem kellett
öbén felvinni az emeletre.

Es mivel ennyire magánkivül volt,
nem vette észre, hogy a ház előtt disz-
ruhás portás áll, hogy a lépcsőház mű-
vészi freskós, hogy a lépcsők karrarai
márványból faragottak, hogy a pamlag,
melyre loomlott, sok drága perzsából
hevenyészett és a kandalló ó kínai por-
cellán.

A kandallóban nagy hasábok égtek.
Franek didergett.

— Mingyárt ebédelünk — szolt meg
Sajóvíz.

Franek megemberelte magát, felemelte
a fejét. Ekkor megpillantotta a fotóiban
ülő házigazdát. Most nem volt rajta a
bunda és élt is... «Ő lehet az mégis...
A bundája kápráztatott el... Aztán meg
mért mondaná, hogy ő az, ha másvalaki
volna?» Ebben megnyugodott.

— Most már elhiszem, hogy te vagy
Sajóvíz Gedalja. Bocsásson meg, hogy
kétfelkedtem. Hidd el, hogy nem tettem
magam. Ne gondold, hogy úgy tettem,
mintha nem akarnék megismerni, mert
adósod vagyok. Persze be kell látnod,
hogy egy összegben nem fizethetek.
Majd egy-két év alatt letörlesztem...
Ugy látom, kivárthatod... Örülök, hogy
egészséges vagy és jól megy a sorod.

Körülnézett a szobában, aztán hozzá-
tette:

— Hála istennek, nagyon jól mehet a
sorod... Ugy-e várni fogod míg las-
sacsakán kifizetem... Ugy hiszem ezer
svájci frankkal elfintézhetjük...

Sajóvíz felugrott és furcsán nevetett.
Alá-fel futott a nagy szobában és csak
nevetett és nevetett. És a nevetés extázi-
sában kulcsokat vett elő és csörgetett
velük. Nevetés és kulcscsörgetés megér-
tően csörögtek össze...

A pénzszekrényhez lépett, kinyitotta a
nagy ajtót és kinyitotta a trezort. Oda-
hívta Franeket és mutatta:

— Nézd... angolfontok, dollár...
igen... nézd, svájcifrank... sok...
rengeteg...

Aztán folyószámla kivonatokat muta-
tott Londonból, Newyorkból, Zürichből,
nagy aktív egyenlegekkel.

— Látod?... A te ezer frankodról rá-
érünk beszélgetni... Egy hónapig a ven-
dégem vagy... Mingyárt ebédelünk...
Addig gyere, menjünk...

Nagy terembe vezette át Franeket.
Ebben a teremben nem volt egyetlen bu-
tordarab sem, a falakba épített szekré-
nyeken kívül. A falakon meleg színekkel
mivelt freskók allegorizáltak a négy év-
szakot.

Sajóvíz a telet jelentő falhoz lépett.
Megnyomott egy gombot és a hatalmas
szekrény tükör-ajtaja nesztelenül vonult
félre. Belső szekrényben mélyen be-
nyúló uccák voltak. Bunda-uccák, teli-
kabát-uccák, alsókabát-uccák, mellény
uccák, nadrág uccák.

— Franek barátom, magadra hagylak,
öltözz át. Menj a ruhasor végére. Ott
egészen rádszabott ruhákat találsz. Kez-
detben nem voltam ilyen nagy testű.

Franek tétovázott.

— Kérlek tedd meg. Egy hónapig a
vendégem vagy. Ruhátárom rendelkezé-
sére áll... Csak nem kívánsz, hogy a
társaságban ennyire elússzunk egymás-
tól?

A házigazda eltűnt az egyik ajtón, de
egy pillanatra még visszatért. Pchérne-
müt hozott be.

Tíz perc múlva az ebédnél ültek.
— Szivarozol, cigarettázol? — kér-
dezte a feketénél a házigazda.

— Csakis este pipázni szoktam.
Sajóvíz pipát, dohányt hozott.

(Polyt. köv.)

védelmét szolgálja és a kormány a legjobb viszonyt tartja fenn Bulgáriával, *noha ott véres betöréseket készítettek elő jugoszláv területre.* Az állandó kihívások ellenére az S. H. S. királyság megőrzi hidegvérét és tartózkodik minden kalandtól. Az S. H. S. királyság kormánya elvárja, hogy véget fognak vetni a hírek terjesztésének, ami megmagyarázható ugyan a Bulgáriában uralkodó izgalommal, utógis *számot kell vetni a szomszéd érzékenységével is.*

A goromba követ

A budapesti portugál követ súlyosan megsértette a magyar újságírói kart

Budapestről jelentik: Hétfőn az esti órákban példátlan inzultus érte a magyar újságírói kart. Demeter Ödön, a Magyarország munkatársa felkereste Bristol-szállóhelyi lakásán Jose de Moraes Carvetto Guimarães budapesti portugál követet, akinél a portugál katonai forradalom iránt érdeklődött. Alig hangzott el az újságíró kérdése, a portugál követ a következőket mondotta az újságíróknak:

— Vegye tudomásul, nekem a magyar újságíró-karról az a megállapításom, hogy az canaille!

A meglepett újságíró angolra fordítva a szót, a következőket válaszolta a követnek:

— Excellenciád pedig vegye tudomásul, hogy csak azért nem veszek elégtételt most azonnal magamnak, mert önt a területen kivülség védi!

Az újságíró ezzel eltávozott és azonnal felkereste Klár Zoltánt és Rác Vilmost, hogy a Magyarország szerkesztője nevében provokálja a portugál követet. Ez kedden délelőtt meg is történt, a megbízottak azonban előzőleg bejelentették az ügyet Kánya Kálmán meghatalmazott miniszternek, a külügyminisztérium vezetőjének, akivel közölték, hogy tekintettel az egész újságírói kar séreimére, az esetben, ha nem kapnak megfelelő elégtételt, *lovasias utra terelek az ügyet.*

A portugál követségen az afférral kapcsolatban nyilatkozatot adtak a Ma-

gyar Távirati Iroda munkatársának és a következőképpen indokolták meg az esetet: Március elseje előtt néhány nappal a Magyarország egyik munkatársa a portugál követségen interjúrt kért Portugália belső viszonyairól. A követ adott is nyilatkozatot, de azzal a kikötéssel, hogy a cikk megjelenése előtt annak német, francia vagy angol fordítását be kell neki mutatni. Ez nem történt meg és a március 1-én megjelent cikk nem fedte a követ nyilatkozatát. Hétfőn

A közigazgatás egyszerűsítésének új rendszere

Százsámra vesznek el az akták

Amíg szórványos eset volt s amíg csak egy-egy minisztérium némely ügyosztályában fordult elő, addig azt lehetett hinni, hogy csak egy-két hivatalnok akarja oly módon csökkenteni a restanciákat, hogy eltünteti az aktákat, amelyekre aztán a legszorgalmasabb kutatók sem akad rá. A szórványos esetből azután rendszer lett. Szegény vasutas panaszos kérvényt ad be, hogy drágasági pótlékát nem utalták ki, husz éve itt élő polgár kéri az állampolgársága elismerését, tanár a nyugdíját, adózó felebbez az igazságtalan adókiivetés ellen. — hónapokig nincs semmi nyoma az elintézésnek. Erre megkezdődik a ház-sza az akta kisírgetése iránt. Az írás iktatva van, különböző hivatalos szobák labirintusában nyomon követik, sokszor már azt is megállapítják, hogy a referens kedvezően elintézte, — s mikor boldogan kutatnák tovább, kiderül, hogy az akta elveszett.

Az utóbbi hónapban nincs minisztérium, ahonnan a panaszolókat, sürgelöket nem azaz utasítandók el: az akták elvesztettek. Belügyminisztérium, agrárminisztérium, államtanács, pénzügyi hatóságok versenyezhetnek abban, hogy melyiknél fordul süröbben elő, hogy eiti-

nyugyan az újságíró jelent meg a követnél, aki a legutóbbi cikket írta és ezért a követ egy francia szótárban a canaille szóra mutatva, a következőket mondta Demeter Ödönnek:

— Tudja Ön, mit jelent ez a szó? Nos ez ön! Most pedig hordja el magát!

A portugál követségen azt állítják, hogy ezzel a kijelentéssel a követ távolról sem akarta az egész magyar újságírói kart sérteni.

nik egész aktaköteg.

És ha az akta eltűnt, akkor nincs tovább mit csinálni. Azokat a mellékleteket, amelyekkel az akta a minisztériumhoz került, úgy sem lehet pótolni, vagy ha lehet is, a szegény kérvényező, panaszkozó, jogának elismeréséért könyörgő beleun a lötés-útásba, elveszti a kedvét, elfogy a pénze, inkább nyomorog, szenved tovább, egyebet úgy sem tehet. — *elveszett az akta.*

A minisztériumoknak azt a jó szokását, hogy az akták eltüntetésével intézik el az ügyeket, most már az alsóbb hatóságok is kezdik követni. Ma már községi előjáróságok, szolgabiroiságok, városi és megyei hatóságoknál is előfordul, hogy hiába keresnek egy-egy ügyiratot, amely rendszerint életbevágóan fontos arra nézve, aki az elintézését sürgeti. — *az akta eltűnt.*

Ezzel az egyszerű módszerrel meg van oldva a közigazgatás egyszerűsítése s ha a rendszer általánossá válik, mert az akták eltüntetésében tagadhatatlanul rendszer van, a tisztviselők létszámszökkenését is meg lehet oldani. Egy ügyes akta kidobó tiz referens és husz kezelőt pótol s iskolai kvalifikációra sincs szüksége.

A novellabeli statisztikai hivatal-

nok a közegészségügyi statisztikát úgy javította meg, hogy pár ezer halottra vonatkozó feljegyzést kihajlított. Erősen kételkedünk azonban abban, hogy az állami rendet, a nyugalmat és iögbiztonságot túlságosan megjavítja az, hogy a minisztériumokban eltüntetik az aktákat.

Megsemmisítették

a Vermes-féle birtok feloldását

Kedden érkezett Szuboticára az agrárminiszter újabb rendelete

Mint ismeretes, az agrárreform minisztérium egy Szuboticára küldött bizottsága néhány héttel ezelőtt feloldotta az agrárreform alól dr. Vermes Gyula mérgesi és verucsi birtokának négyszáz holdját. A feloldás megfelelt az agrárrendelet szellemének. Vermes Gyulának a maximális nagyságu földet sem hagyták meg s ezenkívül igazolást nyert, hogy a feloldásra kerülő földet Magyarországból ide átoptált szlávok szereztek meg. A magyar radikális párt, amikor ez tudomására jutott, lépéseket tett a szuboticei főispánság útján az agrárreform minisztériumnál, hogy tekintettel a birtokon lévő mintegy nyolcvan földnélküli, jobbára magyar család érdekeire, semmisítse meg a feloldást. Az akció eredményeképp nemrég Szuboticán járt egy újabb agrárbizottság, amelynek előterjesztésére az agrárreformminisztérium dr. Vermes Gyula négyszáz holdjának feloldását hatályon kívül helyezte.

Az újabb rendelet kedden érkezett meg a szuboticei főispáni hivatalhoz. A nyolcvan földnélküli család ennek következtében háborítatlanul gazdálkodhatik a birtokon. Hír szerint maga dr. Vermes Gyula sem károsodik a feloldás megsemmisítése miatt, mert Jugoszláviába optált deszki és szőregi kisbirtokok elcserezték földjüket a feloldás alatt álló birtokért és a maguk Magyarországon lévő földjét már át is írták dr. Vermes Gyula nevére. Az ilyen módon föld nélkül maradt optáltak most akciót indítanak, hogy az agrárreformminisztérium kártalanítsa őket.

Jaroszláv utolsó útja

Írta: Bibó Lajos

I.
Az égen a Hold ragyogott, lent az almavirág illatozott.

Basinszky Jaroszláv Vendel az asszonyt, Máriát hallgatta, aki halkán énekel s mint annyiszor, ezen az éjszakán is sohajtásait altatgatta. Az ének lassan elhalt s Jaroszláv csendesen lehajtott a fejét. Mária a buidosó arcára tekintett és szeméből egy könnyesepp gördült alá.

— Még mindig... — szölt. — Hát még mindig nem szenvedtél eleget... könnyezett és a hangja most már olyan lágyan simogatott, mintha anyai kéz melege örködött volna felettük.

— Nem... — felelt csöndesen Jaroszláv.

Mária, mint kis gyermeket, kézen fogva vezette bánatát:

— Tizenöt tavasz szállt el, hogy találkoztunk s azóta tizenötösör hagytál el, Jaroszláv...

A buidosó felnézett a csillagokra:

— Szerettelek, Mária... És ameddig szereim foglak, minden hiába...

Amikor látta, hogy az asszony mosolyog, lefektette a virággal teli, harmatos göröngyökre.

— Isten veled! — sugta.

Jaroszláv felemelkedett. Lassu léptekkel indult és meg sem állt az utcz.

II.

A hetedik vagy a nyolcadik napon odaért. A helyre, ahol gyermekkorát töltötte.

Eszaka volt és így nem találkozott senkivel. Halkán zörögött a tanya ablakán. Belülről barátságos hang szólt ki, a kutyája sem ugatott s így nyugodtan hajtottá álomra a fejét a löszagu istállóban.

Reggel a gazda fogadta.

— Öregem, — kérdezte Jaroszláv.

Az ember, a tanya, értetlenül tekintet rá.

Jaroszláv a vén eperfát, a régi gödröt s a gölyákat kereste.

— Harminc esztendeje mult, — szölt — hogy erre jártam.

— Nagy idő! — felelt a gazda s most már tudta, hogy buidosó áll előtte. — A kut, az még megvan! — nézett a jóvevényre, hogy odaadja a maga egész vigaszt.

Jaroszláv eltorodult. Az égen a régi nap ragyogott, a friss vakondutások tetején futók sütkéreztek, a buzakalászon pedig katicabogarak hintáztak. Jaroszláv hanyatt fekiadt a szérűn.

— Itt vagyok, emlékeztek-e rám? — nézett föl az égre.

A magasban bárányfelhők usztak. De a kacagások hangja másfele szállott.

Nem messze temető volt, harmink éjfel azt kereste föl. Az öreg asszony sírja előtt leterdelt:

— Én vagyok... — rebegte — emlékszel-e?

A kereszt néma maradt és nem felelt a kérdezőnek.

Felkelt és szótlanul indult tovább. Nyár felé járt, amikor ismét megpillent.

— Én vagyok! — sugta be a rácsos Jaroszláv.

Az orgonabokrok hallgattak.

Beuyított és hangos szóval köszönt. A nap látta, hogy vándor, terítettét és leültette.

— A kisasszony? — kérdezte Jaroszláv. A pap éppen szeméi akart a friss kalácsból s a kérdésre mogált.

— Husz éve hogy erre jártam... — nézett rá a buidosó.

A pap most már értette és mélyebbre engedte a kalácsba a bicskát.

Jaroszláv később elköszönt és kiült az árokpartra a régi ház elé. A kosztadót, a suszter, várta, a lábszújjal Kerekést a fél sportéigazgatóval, a kutra slótó lányokat és anyját, aki év végén érte jött és remegve csitította a piák, a féltékeny...

Az árokparton várt hajnalig, akkor kigyalogolt az erdőbe. A tisztás szélén két szegény ember vésződött egy öreg tölgyvel. Odament és megkérdezte:

— Bácsi, merre van a majális?...

A két favágó az idegenre nézett. Az egyik összerántotta szemöldökét, de tekintete a buidosó ösz fúrtoire tévedt.

— Arra! — mutatta most már megemvölve.

Jaroszláv tovább ment. A söröshordókat, a cigánybandát, meg őt, őt kereste, fehér ruháját, kék szemét, lengő szokó hajat, amint kacagva tova tűnik a roskadozó lombok alatt.

— Katóka... — szakadt föl szívéből.

Az erdő elnyelte hangját s egyetlen egyszer sem verte vissza.

Imbolyogva járt, amikor másnap reggel ismét beért a városkába. A régi ház ablakán ismerős arcú leánygyermek hajolt ki, Jaroszláv szívére tepte a kezét, lehunyta szemét és ájultan az édes boldogságtól, térdre omlott az ablak előtt. A leány meg sem rebent. Csöndesen visszahúzódott, majd visszatérve, odaadta, amit hozott az idegennek.

Jaroszláv gyöngyvirággal érzett és fölnyitotta a szemét. A kezében azonban csak egy karai fehér kenyér volt.

Most már inott s mire a csillagok totragyogtak, messze járt. Az ösz az országúton érte utol. A következő éjfelre hívőrsre fordult. A csárdában, ahová beköszöntött, löszivel fogadták. Megcsipkedte a csaplárosnét s mert a bgr vérré kezdett benne válni, később nagyot ütött az asztalra.

— Miéte asztal ez?! — kiáltott. — Én ülök rá, még sem döng!

A csapláros ránézett.

— Tíz éve sincs hogy erre jártam! — sértődött most már meg Jaroszláv. — Hát már nem ismernek? Hol a cigány?

A gazda szó nélkül fordult ki és küldte a ragyás, Jaroszláv hosi rendelt annak is.

Jaroszláv vödört kért és szétvetett lábakkal, állva ivott.

A bor azonban széthigult ereiben s a nőta, amit az öreg öriöngött, esőrpölvé összetört és lehallott a lábai elé. Jaroszláv földhözvágta a kiáritott vödört és kiugrott a szoha közepére. Neki lendült és vad bokázásba vadult. A ragyás fölneztet rá és eltorzult arccal röhögni kezdett.

— Hej!... — üvöltött Jaroszláv és fölragadva a botot a sarokból, a dróton lógó petróleumlámpás felé suitott. Az útás az íveget érte, de az azonban még csak meg sem koccsint, Jaroszláv hátrátartorodott.

A gazda fogta fel.

— Mivel tartozom? — hörogte a buidosó.

A csapláros lengetté.

— Semmivel! — felelt.

Az asszony jött be, meg a leány és egy nagykendővel szépen betakarták.

Jaroszláv hajnalban ébredt. A ház még aludt, hát lábujjhegyen távozott.

Az ismerős úton indult vissza. Az égen olmos fellegeket hajtott a szél és mély csöndben aludtak a mezők. Harmad- vagy negyednapra hó esett s amikor elérte az erdőt, variák károgtak a magasban és nyikogoztak a fák.

Egy éjszaka megpillent. Az erdő közepén állt le és még egyszer hangos szóval szólította gyermekéveit, ifukorát és élete bucsóját delé.

— Minden elmúlik s e földön csak az ember buidosk egyedül!... sohajtott föl a macasba és könnyei megeredtek a nagy békességtől, amely lassan befőtte lelkét.

Esteledett, amikor másnap megpillantotta az elhagyatott házikót. Az ablak előtt állt meg és bezörögött. Mária nyitotta az ajtót.

— Ugy-e, örökre itt maradsz?... — zokogta.

— Örökre!... — mosolygott Jaroszláv és leterdeltve megcsókolta az asszony kezét.

AZ ISMÉTLŐ EGÉRFOGÓ

(KIS REGÉNY)

Irtá: Radó Imre

I.

Franek meg tudott írni naponta kétszer címet is. Huszévi gyakorlat után vált a címírás kitűnő mesterévé. Persze, most is csak úgy tudta megővni a rekordot, hogy ha jókor kezdte el és későn hagyta abba a munkát. Franek ebédelés közben is, kisebb lendülettel bár, de írta a címeket. Husz év alatt megtanult balkézzel és balszemmel nyulni a hideg étel után, és jobbszemmel, jobbkézzel pontos címeket írni.

Nem tudta azt senki, hogy Franek mit csinált husz évvel ezelőtt és hogyan sodródott a címírás végső állomására, ahol a sínek a földbe futnak, ahol nincs csatlakozás, nincs átszállás. Körülötte még vagy harmincan írják a címeket, de ezekről mindent tudni. Költők, az élet bukott szereplői, facér szabó- és kereskedősegédek, szerződés nélküli epizódszínészek írják a címeket. Közülük bármelyik úgy tudja a másik történetét, mint a hűségesei megtanult verset. De így is kell, mert mindegyik történet: költemény, igaz dolgok a fantázia szárnyán, könnyben elbeszélve...

Franeken kívül mindnyájan, minden nap azzal ülnek le, hogy csak még egy-két napig maradjak itt, mert a szebb jövő kapuja végre kitarul előttük. Reggel, ha munkába állnak, hazug mosoly ül az arcukon: hírt kaptak tegnap, levelet: örökségről, megnyert perrel, fényes állásról, üzlettársulásról, gazdag házasságról, találmány-értékesítésről. Ő, ezek alig írják naponta ezer címet, de Franek kétezeren alul sosem adta. A címíroda tulajdonosa őt becsülte a legtöbbről. Hogyne becsülte volna, hiszen két íróasztal területnyi munkát egy íróasztalon végzett el és az iroda kácsikó, a munka meg sok volt.

Franeket, túlságos szorgalma miatt gyűlölték társai. Néha ugyan kölcsönvették tőle némi pénzt és ő krisztusi szeretettel osztotta szét nélkülözhető pénzezsékjét.

Franek félkézzel ebédel, hogy minél többet tudjon dolgozni. Ezt látjuk, nem kapzsiságból tette. Vannak hozzá hasonló jelleműek más szebb, gazdagabb pályán, akiknek uranypénz, gazdag lakomák, jóillatú nők a pályabérük, mégsem ezekkel mérlik meg munkájuk eredményét, hanem az alkotás örömeinek kíséretében találják meg munkájuk jelentőségét. Franeket is az alkotás öröme lelkesítette... Néha munkaközben el-érzékenyedtett egy sorra kerülő címen, mely magában hordta egy ember jelentőségét, nagyságát. *Méltóságos leveleki Leveleki Bálvándy András urnak, az Eleitani muzeum igazgatója, udvari tanácsos, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, a Vaskorona-rend III. osztályának tulajdonosa...* Más címíró ilyen cím láttára dühbe jön és szidja a rangokat. Más címíró csak ilyen szövegű címeket ír meg: *Kő Pál, Stein Mór. Réz Jób...* Franek ellenben a méltóságos leveleki satöbbi címmel el-érzékenyedik, új tollat szorít a számba és lassan, árnyékolt írással, minden kihagyás és rövidítés nélkül írja a borítékra a címet...

Egy napon munkájában a következő címhez érkezett: *Sajóvíz Gedalja, VII. kerület, Engesztelő-utca 27.*

Megrezzent.

«Ő az» — gondolta magában. — «Husz év alatt egyszer sem írtam le ezt a nevet. Ilyen nevű ember csak egy van a világon. Azt hittem, hogy már régen meghalt. Nagyon beteges, sárga arcú ember volt. Tüdő- vagy gyomorbeteg szenvedett, nem tudni bizonyosan, mert nagyon titkolta.»

Franek kezében remeg a toll. Nem tudja leírni ezt a nevet. Arcán a ráncok összefutnak, belül valami dől, vihart csinál.

Nagyot sóhajt, szó bomlik ki a száján: «... Istenem!»

Aztán mégis megcimzi a borítékot nagyságos Sajóvíz Gedalja urnak, de most, husz év után először, a levelet is ő szolgáltatja. Irja:

»Uram!

Husz év óta dolgozom az Első Fővárosi Címíróddában. Husz év óta ma először bukkanok a tengerparti cím között az Ön nevére. Erre esküszöm!... Az a hitem, hogy Ön, aki Sajóvíz Gedalja nevet visel, azonos azzal a tiszteltreméltó uriemberrel, akivel szemben nekem immár husz éve elszámolatlan tartozásom van. Ha nem tévedek e feltevésemben, úgy e sorok aláíróját Ön jól ismeri. Rendelkezésre állok. Remélem, Uram, hogy jó sorsban él és jó egészségnek örvend.

Üdvözlí Önt

Franek Gusztáv.»

Nem írgalmazott meg magának, a levelet könyörtelenül a postára adta és ezzel megtette a döntő lépést, hogy a husz év óta elszámolatlan ügyét elintézte.

Mi ez az ügy?

1904. év május hó 6-án Franek ezt a hirdetést tette be a nagy lapokba:

Elsőrangú találmány.

Minden államban szabadalmazva.

TÖMEGCIKK.

A találmány kiaknázásához pénzes térs kerestetik.

Minimális tőke: 2000 korona.

!! Biztos út a meggazdagodás felé!!

Mi volt a találmány?

Egérfogó. Előállítására neveltséges fillérekbe került. Mégis a találmány korszakalkotónak látszott. Ha ez az egérfogó törbeajtette és végzett áldozatával, az *automatikus rugó újra lesbedült*. Ismétlő egérfogó volt a találmány. Nagyobb kivitelben patkányfogásra is alkalmas.

Franek hirdetésére Sajóvíz Gedalja jelentkezett. A találmány megtetszett neki, ezért egyenlő haszonrészesedéssel társasviszonyba lépett Franekkel.

Műhelyt béreltek, nyersanyagot vásároltak, az üzem megindult.

Franek maga készítette az egérfogókat. Sajóvíz az irodai munkákat látta el. Hamarosan sok próbamegrendelést kaptak. Sajóvíz is megtanulta az egérfogó készítési módját. Késő estig dolgoztak, aztán csomagolták a megrendelt árut.

Mégis, a műhelyt hamarosan be kellett csukni. A próbamegrendelők gomomba leveleket írtak: «Hitvány csalás az egész! Mingyárt gondoltuk, hogy csalás, mert utánvéttel küldték.»

— Megfoghatatlan! — mondta napnap után fokozódó izgalommal Franek.

— Eluszott a pénzem! — káromkodott Sajóvíz.

— Nem értem!... Itthon a műhelyben kifogástalanul működik és használatlan állapotban jut el a megrendelőhöz, — morgott egész nap Franek.

Pedig a csomagolásnál nagyon ügyeltek. Megtették azt is, hogy darabonként csomagolták az árut... Minden erőlködés hasztalan volt.

Egy szomorú napon bezárták a műhelyt. Sajóvíz elvesztette a kétezer koronáját és azt mondta, hogy nem tudja honnan vegyen két krajcári kenyérre.

— Bocsáss meg, kedves Sajóvíz barátom, hogy niattam tönkre mentél, — könyörgött a bucsuzásuk Franek. — Én mindent meg fogok tenni, hogy kárpótoljalak. Az összeg felét visszatérítem. Erre kötelezem magam. Írást is adok róla.

És Franek a vállalkozási szerződésük

aljára oda is írta, hogy Sajóvíz Gedaljának ezer koronával tartozik.

*

Ez az ügy tárult fel Franek előtt, amikor a sok cím közül kibújt Sajóvíz Gedalja neve.

Ez éjszaka nem tudott aludni. »Ezer békebeli korona...« »Ezer svájci irank...« Mindegy! három év alatt letörleszti. Holnap megkéri a főnökét, hogy adjon otthoni munkát. Esténként még megír öt-hatszáz címet. Talán két év alatt is letörleszti. Sajóvíz bizonyosan beleegyezik a részletfizetésbe...

Egészen megnyugodott. Hajnaltájban mély álomba merült. Gyorsan kialudta magát és már reggel hét órákor munkaszüneti nap volt.

Délfele parádés, piros autó állt meg a Fővárosi Címíroda előtt és egy elegáns ur szállt ki belőle. A címírók kibámultak a félemeleti iroda nagy ablakain. Nézték az autót és a szörmebundás urat... A jóruhás ur eltűnt a kapu alatt és kevés pillanat múlva a címíroda helyiségében jelent meg... A teremben megállt és körülnézett.

A címírók, asztalhoz lekapott fejfel, lopva figyelték a nagyszerű jelenséget. Franek is odalesett és egészen tájékozatlanul szölt oda egyik társának: »Bizonyára előkelő bál meghívókat fogunk címezni.«

Az idegen halkán, szinte suttogva, a főnökkel beszélgetett.

... Franek ur! Sajóvíz Gedalja ur keresi — szölt végre a főnök.

Franek felkelt és megállt az asztala mellett. Gyámoltalanul nézett előre, nyolc lépésnyire, ahol Sajóvíz Gedalja állt. És örült-e vagy szomorkodott? nem tudni, amikor megállapította, hogy ez nem az igazi Sajóvíz Gedalja, csak a név azonos. Idegen a kabát, a cilind, de idegen az arc is. Ez az arc ragyogó, fiatal, szép. Ő nem lehet az igazi Sajóvíz Gedalja, hiszen az már husz év előtt is pusztulóban volt.

Mégis elébe járult, de csak azért, hogy kimentse magát előtte.

— Bocsásson meg, uram, kár volt ide járadnia, igazán, magához is hívathatott volna... Tévedtem... Én csak óvatosságból írtam... Hátha ön az illető...

Sajóvíz Gedalja megölelte Franeket és így szölt:

— Édes Franek barátom, én a te Sajóvíz Gedaljad vagyok. Valamikor a Kistynk ucca 9. szám alatt vezettük a mi kis üzemünket...

Franek álmélkodva nézett Sajóvízre. Furesálta magas alakját, vidám arcát, főleg a kabátját, fényes cilindert... Aztán elfordult és elfogódottan a kollégájára nézett, akik asztaluk mellett ünnepi hangulatban álltak és visszafojtott lélegzettel figyelték a varázsos jelenetet.

Franek újra Sajóvíz felé fordult és remegve mondta:

— Nem hiszem... Az én Sajóvíz Gedaljam egy fejfel kisebb volt és velm egy idős volt... Én ma ötven éves vagyok, ön, uram, ha meg nem sértem, a fiam is lehetne... De az is lehet, hogy a volt társam fiával állok szemben... De ez nem változtat a dolgon, tudom mi a kötelességem az örökösrel szemben is.

— Drága Franekem, hidd el, én vagyok a veled egykoru, régi társad... De ez a hely nem fórum a mi közös múltunk bizonyítására... Jöjj velem... Elviszlek magammal...

Mig Franek magára szedte keshedt télikabátját, Sajóvíz megmondta a főnöknek, hogy Franek további szolgálataira ne számítson, elviszi végkép innen.

A címírók nem hallották, mégis tudták, hogy Franek véglegesen eltávozott és boldog révbe evezett. A maguk jó sorsát is ilyen lépés-vesszős álmokkal akarták megfogni, mindegyik vad haraggal leste ezt a fényes pillanatot, mely szárnyakat ad és elrepít a gondtalan életbe.

Lent a sofőr kurblizott. A piros, gála autóbá szállt előbb Franek Gusztáv, utána Sajóvíz Gedalja.

A megmaradt címírók asztalhoz csapták a tollukat.

II.

Az autó az Engesztelő utca 27. számú ház előtt állt meg. Sajóvíz gyengéden kíségette Franeket a kocsiból, aztán kárára fűzte és bevezette a kapun, feltámolyogtatta az első emeletre. Franeknek szüksége volt erre a segítségre. Már az autóbán is remegve kuporodott meg az egyik sarokban, remegett babonás helyzetében, csoda, hogy nem kellett ölben felvinni az emeletre.

És mivel ennyire magánkívül volt, nem vette észre, hogy a ház előtt díszruhás portás áll, hogy a lépcsőház művészi freskós, hogy a lépcsők karrarai márványból faragottak, hogy a pamlag, melyre leomlott, sok drága perzsából hevenyészett és a kandaó ó kínai porcellán.

A kandallóban nagy hasábok égtek. Franek didergett.

— Mingyárt ebédelünk — szólalt meg Sajóvíz.

Franek megemberelte magát, felemelte a fejét. Ekkor megpillantotta a fotóiban ülő házigazdát. Most nem volt rajta a bunda és ült is... »Ő lehet az mégis... A bundája kápráztatott el... Aztán meg mért mondaná, hogy ő az, ha másvalakif volna?« Ebben megnyugodott.

— Most már elhiszem, hogy te vagy Sajóvíz Gedalja. Bocsásson meg, hogy kételkedtem. Hidd el, hogy nem tettem magam. Ne gondold, hogy úgy tettem, mintha nem akarnálak megismerni, mert adósod vagyok. Persze be kell látnod, hogy egy összegben nem fizethetek. Majd egy-két év alatt letörlesztem... Ugy látom, kivárhatod... Örülök, hogy egészséges vagy és jól megy a sorod.

Körülnézett a szobában, aztán hozzátette:

— Hála istennek, nagyon jól mehet a sorod... Ugy-e várni fogod míg lassacskán kifizetem... Ugy hiszem ezer svájci frankkal elintézhethük...

Sajóvíz felugrott és furesán nevetett. Alá-fel futott a nagy szobában és csak nevetett és nevetett. És a nevetés extázisában kulcsokat vett elő és csörgetett velük. Nevetés és kulcscsörgetés megértően csörögtek össze...

A pénzszekrényhez lépett, kinyitotta a nagy ajtót és kinyitotta a trezort. Odahívta Franeket és mutatta:

— Nézd... angolfontok, dollár... igen..., nézd, svájcifrank... sok... rengeteg...

Aztán folyószámla kivonatokat mutatott Londonból, Newyorkból, Zürichből, nagy aktív egyenlegekkel.

— Látod?... A te ezer frankodról ráérünk beszélgetni... Egy hónapig a vendégem vagy... Mingyárt ebédelünk... Addig gyere, menjünk...

Nagy terembe vezette át Franeket. Ebben a teremben nem volt egyetlen butordarab sem, a falakba épített szekrényeken kívül. A falakon melé színekkel mívelt freskók allegorizáltak a négy évszakot.

Sajóvíz a telet jelentő falhoz lépett. Megnyomott egy gombot és a hatalmas szekrény tükör-ajtaja nesztelenül vonult félre. Benn a szekrényben mélyen benyúló uccák voltak. Bunda-uccák, télikabát-uccák, alsókabát-uccák, mellény uccák, nadrág uccák.

— Franek barátom, magadra hagylak, öltözz át. Menj a ruhasor végére. Ott egészen rádszabott ruhákat találsz. Kezdetben nem voltam ilyen nagy testű. Franek tétovázott.

— Kérek téd meg. Egy hónapig a vendégem vagy. Ruhátlarom rendelkezésedre áll... Csak nem kívánod, hogy a társaságban ennyire elüssünk egymástól?

A házigazda eltűnt az egyik ajtón, de egy pillanatra még visszatért. Fehérneműt hozott be.

Tíz perc múlva az ebédnél ültek. — Szivarozol, cigarettázol? — kérdezte a feketénél a házigazda.

— Csakis este pipázni szoktam. Sajóvíz pipát, dohányt hozott.

(Folyt. köv.)

— Egy bünper főtárgyalásán letartóztattak két mentőtant. Budapestről jelentik: A pestvidéki törvényszék a napokban tárgyalta Viola János ócsai gazda bűnügyét, aki a múlt év tavaszán egy kocsmai verekedés alkalmával agyonszúrta Mráz János földmivest. A tárgyaláson hét legény, akik tanuként szerepeltek, egyhanguan azt vallották, hogy Viola önvédelemből használta kést. Amikor meg is eskették a tanukat, az egyik, az eskü után előlépett és bejelentette a bíróságnak, hogy valamennyien hamis vallomást tettek, amire Tompa Benő nyugalmazott fegyőr bujtotta fel őket. Az ügyészség erre még a tárgyalás folyamán elrendelte a két tanu letartóztatását. Violát a bíróság öt évi fegyházra ítélte.

— Japán zongoraművész nő ügyilkossága Bézelben. Bécsből jelentik: Borzalmas módon vetett véget életének Hisahuno tokiói származású zongoraművész, aki már régebbi idő óta Bézelben lakott. Szállodai szobájában összekötözte lábait és levette magát az emeletről. Nyomban meghalt.

— Lezuhant aviatikus. Párisból jelentik: Leon Boyer katonai aviatikus ezer méter magasságból lezuhant és szörnyen halt.

— Egy makói utkaparó alispáni engedéllyel keresi Attila kincseit. Makóról jelentik: Boros Bertalan utkaparó engedélyt kért Csanádmegye alispánjától, hogy a dombegyházi utat feltörhesse. Boros Bertalan ugyanis úgy sejt, hogy a dombegyházi ut alatt rejtlenek Attila kincsei. Az alispáni hivatal a kért engedélyt megadta, de kikötötte, hogy Borosnak egymillió koronát kell biztosítékul letétbe helyeznie, hogy az utat a kincsérés után ismét rendbehozza.

Ha a budapesti kereskedelmi és gazdasági viszonyokról pontosan tájékozódni akar, vegye meg Budapest leglobb napilapját az *Esti Kurir*-t. Előfizetéseket felvesz a jugoszláviai főképviselő, Heumann Mór Szubotica és a *Bácsmegyei Napló* minden árusítója.

SPORT

Lóversenypályát építenek Zagrebban. Zagrebból jelentik tudósítónk: Jugoszlávia lósportjának társadalmi és sport-szemponthoz egyaránt legrégebb szerve a zagrebi »Ügetőverseny-egylet«, mely 1912 óta működik. Működését csak egy körülmény hátráltatta állandóan: megfelelő modern versenyter hiánya. Rendezték ugyan állandóan versenyeket Zagrebban, Ljubljánban, Beogradban, Varsóban és Mariborban, de egyik helyen sem állt rendelkezésre rendes versenyter. Ily körülmények között a jugoszláv lósport természetesen nem fejlődhetett ki, bár sok nemzetközi hírnevű ügető, mint például »Alland«, »Coriolanus«, »Doritha«, »Plunger«, »Lilly«, »Leányka« jugoszláv istállókból indult nemzetközi diadalutjára s néhány jugoszláviai istálló külföldön is jól ismert. A zagrebi »Ügetőverseny-egylet« még ez év folyamán a zagrebi Szávaparton a modern igényeket kielégítő nagy lóversenyteret épít. A versenyter versenyutja 1000 méter hosszú lesz, villamossal könnyen elérhető. Építenek ott nagy emeletes vasbetontribünt, totalizátort, tréner- és személyzeti lakásokat, klub-

pavillont. A versenyteren belül sportpályára lesz, melyen atlétikai és futballversenyeket rendeznek. A pálya ügető- és lovaglőversenyterrel fog rendelkezni és fel lesz szerelve akadályokkal. A vállalkozás anyagi feltételei már biztosítva vannak, úgy, hogy a modern versenyter elkészülése már néhány hónapon belül várható.

Pécsett Király és Grosz megverte Kultsárt. Pécsről jelentik: A pécsi mezői versenyen nagyon érdekesen került újra szembe egymással a bajnoki verseny mezőnye. Király, Grosz és Kultsár küzdöttek itt is az elsőbbségért és míg Király hatalmas energiával elejétől végig valósággal harcolt a győzelemért, Kultsár 150 méterrel szenvedett vereséget, sőt Grosz is nyolevan méterrel előzte meg a célban. A küzdelem nagyon érdekes volt, a távolság körülbelül nyole kilométer. Start után Kultsár áll az élre és erős tempóban vezet, mögötte Grosz, Király és Szerb következnek. Király nemsokára megelőzi a tulgyors tempót és elmarad a vezetőktől. Grosz később szintén lassít a tempón, mire Király felzárkózik. Király fokozatosan erősít, eljut Grosztól, Kultsár pedig meg sem próbál vele menni. Király Pál ideje 28 p 14,2 mp. Grosz ideje 28 p 26,3 mp. Kultsár ideje 28 p 37,5 mp. volt.

KÖZGAZDASÁG

Veszélyben

a vajdasági dohánytermelés

Vaggonszámra égetik el a dohányt. A termelők pert indítanak az államkincstár ellen.

Novakanizsáról jelentik: A napokban kezdődött meg a dohánybeváltás a Bánátban. A beváltást végző pénzügyőrök eljárása általános elkeseredést idézett elő a dohánytermelők körében. A pénzügyőrök ugyanis a dohány osztályozásánál sokkal szigorúbban járnak el, mint a múlt évben, úgy, hogy például olyan minőségű dohányért, amelyet tavaly huszonkét dinárért váltottak be, most csak tízenkét dinárt fizetnek. Azt a dohányt, amely minősége után a múlt évben még az osztályozás negyedik kategóriájába került, az idén a pénzügyőrök mint használhatatlant, minden tiltakozás ellenére elégetik. Magyarországon és Szlovákiában eddig több mint két vagon dohányt égettek el, ami természetesen érzékenyen károsítja a dohánytermelőket.

A dohánybeváltó közegek szigorú eljárásán kívül súlyos sérelme a dohánytermelőknek még az is, hogy a legtöbb helyen, habár már januárban beszállították a dohánytermést, még ma sem fogtak hozzá az osztályozáshoz. A felhalmozott dohány tönkremegy, úgy, hogy mire osztályozásra kerül, valóban használhatatlanná válik. A törökkanizsai járásban harminc vagon dohányt fenyeget az a veszély, hogy mire beváltásra kerül, teljesen megromlik. Azok a termelők, akiknek a dohányját beváltották, nem tudnak pénzükhöz jutni, mert a monopólium igazgatósága azzal utasítja el őket, hogy nincs pénz.

A dohánytermelők ezek után azzal a tervvel foglalkoznak, hogy lemondanak a dohánytermelésről és az eddig okozott károkért együttesen több millió pert indítanak az államkincstár ellen.

Sorsjáték a vrsaci kiállítás javára. Vrsac város ez évben kiállítást rendez, amelynek előmozdítására a földművelésügyi minisztérium sorsjegyeket bocsájtott ki. Huszezer darab tíz dináros sorsjegyet osztottak szét elárúsítás végett a községi jegyzőknek, lelkészeknek és földműves szövetségeknek. A főnyeremény 150.000 dinár lesz. A vrsaci kiállítás igazgatósága pénzzutalmat tűzött ki a legjobb kiállítók számára.

Olcsobb lett a cukor. Novisadról jelentik: A cukorkartell április 21-iki kezdettel a cukor árát kilónként további husz parával leszállította.

Revideálják a nyersanyagok vámmentességéről szóló rendeletet. Beogradból jelentik: A vámvezérgazgatóság még 1920-ban rendeletet bocsájtott ki, amely szerint sok nyersanyag és iparcikk behozatala vámmentes. Mint-hogy időközben sok olyan nyersanyagot és iparcikket, amire a rendelet vonatkozik, már belföldön is előállítanak, a kereskedelmi minisztérium a vámvezérgazgatósággal egyetértésben a napokban új rendeletet fog kibocsátani, amely a behozatali vámmentességet szigorúan csak a belföldön elő nem állított nyersanyagokra és iparcikkekre korlátozza.

Az utódállambeli mintavásárok vezetőinek értekezlete Budapesten. Budapestről jelentik: Az utódállamok mintavásárainak a budapesti nemzetközi mintavásár alkalmával Budapesten összejött képviselői hétfőn az iparkamara helyiségében tanácskozást tartottak a nemzetközi mintavásárok egyöntetű rendezéséről. Az értekezleten részt vettek a bécsi, prágai, grazi, pozsonyi, kolozsvári, fiumei és gigneti mintavásárok kiküldöttjei, valamint a magyar kereskedelmi minisztérium és más kereskedelmi és ipari hatóságok képviselői. Belatiny Artur, a budapesti kereskedelmi és iparkamara elnöke rámutatott annak a szükségességére, hogy az utódállamok gazdasági életének képviselői minél gyakrabban tartsanak összejövetelt a közös érdekek megvitatására. Ezután Székely Artur iparkamarai titkár ismertette az értekezlet célját. Eszerint szükségesnek tartják, hogy az utódállamok kormányai minden esetben vizsgálják meg az egyes mintavásárintézmények jogosultságát és azok rendezésének helyességét és végül védelmükbe a »mintavásár« címet. Az egymással szomszédos államok szabályozzák a mintavásárok időpontját. Kívánatosnak tartja az értekezlet, hogy a kormányok szüntessék meg az utlevél- és vizumrendszert, megfelelő utazási és szállítási kedvezményben részesítsék a viszonyosság elve alapján a külföldi mintavásárokat. Szükséges, hogy az egyes mintavásárok vezetői mindezeket a kérdéseket saját kormányaikkal igyekezzenek elintézni és minél gyakrabban tartsanak e tárgyban együttes értekezletet. A konferencia a javaslatokat elfogadta és a budapesti kereskedelmi- és iparkamarát bizta meg az akció szervezésével.

MŰLABAK
MUKAROK
EGYENESTARTÓ
FŰZŐK, BETEGTOLÓ KOCSIK
SCHÖNBRUNN-nál
Subotica, Paje Kujundžića 20.

TŐZSDE

A dinár külföldi árfolyamai 1925. április 21.

Budapest deviza 11.56—11.64, valuta 1136—1158.

Prága deviza 54.60—55.10, valuta 54.25—54.75.

Berlin deviza 676.50—678.50 milliárd márka, valuta 6.74—6.78 milliárd márka.

Bécs deviza 1143—1147, valuta 1139—1145.

London deviza 295.50.

Zürich, ápr. 21. Zárlat: Beograd 8.38, Páris 27, London 24.76, Newyork 517, Milánó 21.2250, Berlin 123 egyenlő, Bécs 72.80, Szófia 377.50, Prága 15.35, Varsó 100, Budapest 71.75, Bukarest 2.3250.

Budapesti terménnytőzsde, ápr. 21. Az időjárás nagyon kedvező, vidékről csupa jó jelentések érkeznek, készletek azonban olyan szűken vannak, hogy a buza jelentősen megrugott. Az amerikai jelentés is magasabb árról számol, ha E-kettős körülmény hatása alatt ma már 525.000 koronás alapon is kötöttek üzletet. Rozs iránt csekély az érdeklődés.

Csikági gabonátőzsde, ápr. 20. Buza májusra 150.5, Buza júliusra 140.375, Buza szeptemberre 133.625, Tengeri májusra 109.875, Tengeri júliusra 112.875, Tengeri szeptemberre 112.25, Zab májusra 41.5, Zab júliusra 43.25, Zab szeptemberre 43.75, Rozs májusra 109, Rozs júliusra 107.75, Rozs szeptemberre 101.

Newyorki gabonátőzsde, ápr. 20. Buza őszi vörös 190.25, Buza őszi kemény 165.25, Tengeri 124.5, Liszt sp. w. cl. 700—750. Az irányzat tartott.

Vizállás

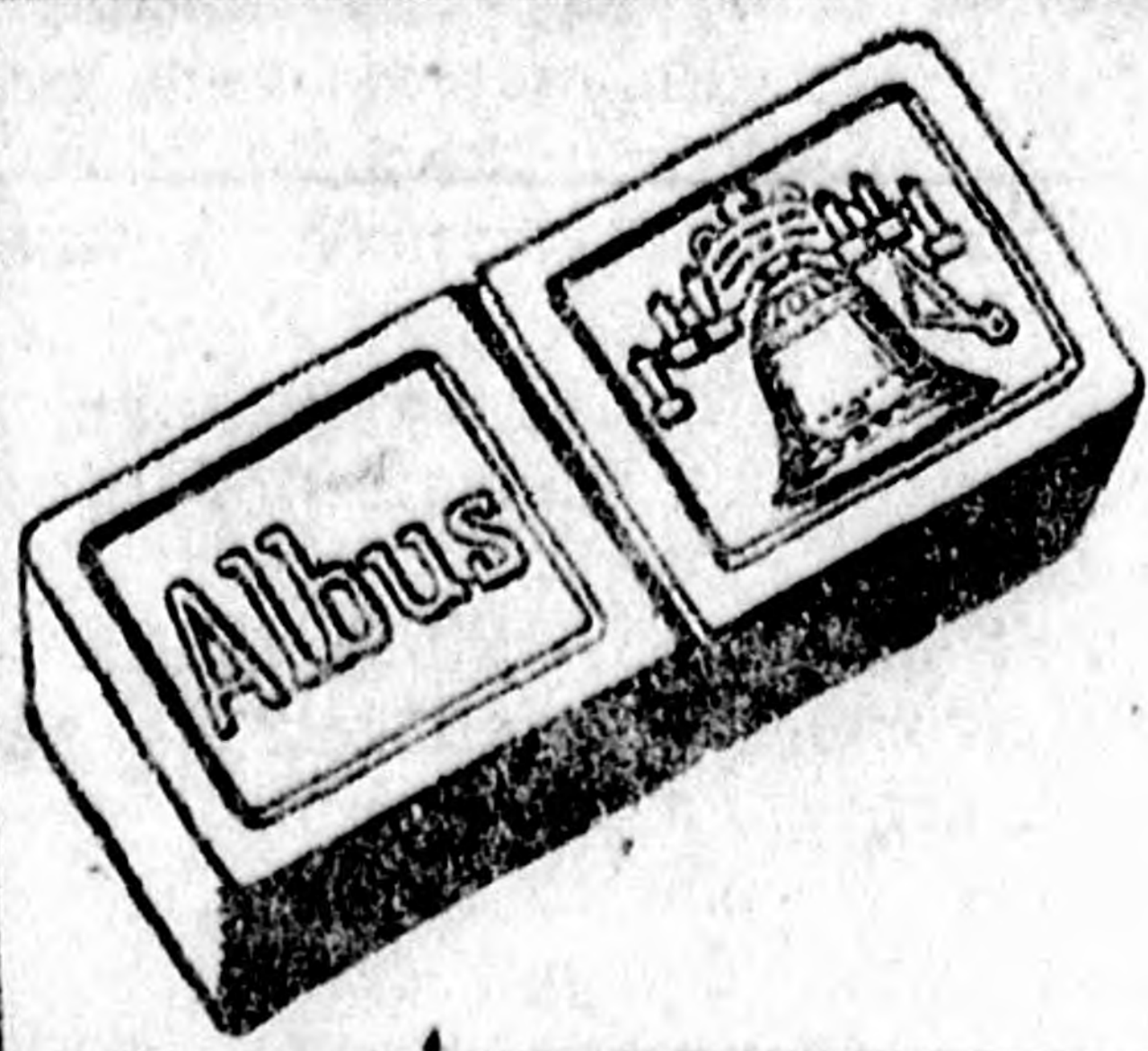
Novisadról jelentik: A novisadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: Duna: Bezdán 182 (—), Bogojevó 235 (—), Vukovár 176 (+2), Palánka 180 (—), Novisad 163 (—), Zemun 182 (+4), Pancsevo 152 (—), Szmederevo 260 (+1). Dráva: Maribor 100 (+5), Zakanj —5 (+57), Terezinopolje —40 (—2), Oszihek 78 (—). Száva: Zagreb 108 (+102), Sisak 220 (+60), Jasenovac 346 (+8), Bród 315 (—6), Samac 205 (—), Mitrovica 294 (—3). Tisza: Senta 50 (—), Becse 54 (—), Titel 158.

TAVASZI
NŐI ÉS FÉRFI
DIVATLAPOK
KÉZIMUNKA KÖNYVEK

VIG

KÖNYVKERESKEDÉSBEN

Telefon 57 SUBOTICA Telefon 57

A jó szappánnak
ALBUS HARANG
A NEVE A VÉDJEGYE
Ezt használja minden háziasszony!

— **Az angol királyi pár látogatást tesz Párisban.** Londonból jelentik: A földközi tengeri útdélutazás után György király és a királyné egy, esetleg két napra Párisba is el fog látogatni. Az Elysée-ben hivatalos fogadtatás és ünnepi lakoma lesz, amely után a királyi pár a köztársaság elnökével elmegy az ismeretlen francia katonai sírházhoz, hogy koszorút tegyen rá. György király trónralépte óta kétszer volt Párisban, még pedig 1914 áprilisban és 1918 decemberében. Mind a két alkalommal Poincaré köztársasági elnök fogadta.

— **A burgenlandi németek Sopront akarják fővárosnak.** Bécsből jelentik: Nagymartontól vasárnap négyülés volt a Burgenland szék helyének megállapítására. Az egyik felszólaló Nagymartont kívánta székhelyül, a másik pedig azt hangsúlyozta, hogy a székhely megválasztásától függ, vajjon Burgenland továbbra is mint önálló állam tartozhatik-e Ausztriához, mert ha a választás kedvezőtlen lesz, a tartomány felosztását aligha lehet elkerülni. Dr. Rouchhoffer tartományi főnök azt fejtegette, hogy közvetlen veszedelem a tartomány felosztására vonatkozólag nincs, mert ez a terület minden tekintetben életképes. A gyűlés egyhangulag elfogadott határozatban ki mondta, hogy Burgenland a maga természetes fővárosát a velencei szerződésben ísle elszakított Sopronban látja.

— **Lezuhant az ötödik emeletről.** Budapestről jelentik: Engler János kőműves a Rottenbiller-ucca 10 szám alatti bérház ötödik emeletéről, amely renoválás alatt áll, lezuhant a kövezetre. A szerencsétlen ember szörnyethalt.

— **Tizenöt évi fegyházat kapott egy háromszoros testvérgyilkos.** Győről jelentik: Tavaly nyáron, 1924 június 30-án éjjel történt, hogy a vasmegyei Czák községben Sztrókai Géza, barátjának, Torda Gyulának segítségével meggyilkolta huszonkét éves István, tizenöt éves Jenő és tizenegy éves Kálmán nevű testvérét. Meg akarta gyilkolni Jolán húgát is, ebben azonban megakadályozta édesanyja, aki közben hazaérkezett. A szombathelyi törvényszék a múlt év november 5-én Sztrókait, aki a gyilkosság elkövetésekor félévvel fiatalabb volt husz évesnél tizenöt évi fegyházra, Torda Gyulát pedig életfogytig tartó fegyházra ítélte. Felelősség folytán az ügy a győri ítélőtáblához került, amely megváltoztatta az elsőfokú bíróság minősítését, de az ítélet rendelkező részét helybenhagyta. Sztrókai és védője megnyugodtak az ítéletben, Torda Gyula és védője azonban semmisségi panasszal éltek. Ugyancsak semmisségi panaszt jelentett be az ügyész is mind a két vádlott terhére.

— **Országos vásár Csantavéren.** Csantavérről jelentik, hogy ott április hó 26-án vasárnap tartják meg a tavaszi országos vásárt, amely nagyon látogatottnak ígérkezik. A vásárra jószágot vászmentes helyről fel lehet hajtani.

— **Steiner Böske szubotical hangversenye.** Nagy érdeklődés előzi meg Steiner Böske hegedűművésznő április 22-én este a városi színházban megtartandó hangversenyét. A fiatal hegedűművésznőnek, aki Habay legtehetségesebb növendékei közé tartozott, legutóbbi nagy sikere után bizonyosan itt is forró sikerben lesz része. Az eseménytelen idef hangverseny-szezon végén nívós zeneti eseménynek ígérkezik Steiner Böske hangversenye, amelynek műsora a leggondosabban és legizlésesebben van összeállítva. A hangversenyre jegyek korlátozott számban még kaphatók a Vig-féle könyvkereskedésben.

— **Vallásantitő borbélysegéd.** Bécs-sámsonból jelentik: A községben a ma-nap megjelent egy budapesti borbélysegéd és új vallás tanait kezdte hirdetni. Vallásának alapvétele az volt, hogy pénteken és szombaton nem szabad dolgozni. A borbélymesterséget ő maga azért hagyta abba, mert pénteken és szombaton is kellett börtönlátnia. Nem szabad azonban dísznőhust enni és zsírral főzni. Prédikációinak hamarosan furcsa hatása lett a kis faluban. Tizenöt család nyomban eladta dísznőjét, zsírtát és olajjal kezdtek főzni. Más oka is volt még annak, hogy a borbélysegéd tanai hamar elterjedtek. Azt hirdette magáról, hogy ő mint főpap, érvénytelenítheti a régi módszer szerint megkötött házasságokat. A rossz viszonyban élő házaspárok kaptak az alkalmon, elmentek a borbélysegédhez, aki nyolc házasságot annak rendje és módja szerint felbontott. A válásért illetéket szedett, még pedig minden elválasztott félnél két napig ingyen kosztolt. A csendőrség is érdeklődni kezdett az új vallás iránt. A borbélysegéd egyre azt hangoztatta, hogy nem a munkanélküliség miatt széllámszkodik, hanem igenis égi üzenet bízta meg álmában azzal, hogy térítse az embereket. Ennek ellenére a válási stóla szedéséért a főszolgabíró kétnapi elzárásra ítélte, azután pedig kitoloncolták.

— **Közrekerült zsebmetsző.** Novisadról jelentik: A turjai csendőrség a novisadi ügyészségre szállította Anticsevics Marián lovrecsi csavargót, aki hétfőn az állomáson Lázár Adam turjai lakos zsehből kilopta a pénztárcát. Anticsevics beismerie, hogy zsebmetszősekből él, azután elmondta, hogy erre a mesterségre a szarajevói fogházban egyik fogolytársa, Bruder Jakob rovtomtu egyén tanította meg, aki jelenleg vasuti biztos a beograd-vinkovcei vonalon.

— **Fűszerüzlet az uccán.** Szentáról jelentik: Buday Lajos fűszerkereskedő már hónapok óta nem fizetett házbért házigazdájának. Hétfőn bírósági ítélet alapján kilakoltatták az üzletből és az üzlet melletti szobából. A fűszerüzlet, a butorzat mind a tyukpiac-terre került. Két napja hever az egész üzlet, a lakás és minden homija az uccán.

— **Betörés.** Novisadról jelentik: Bojko Sándor cipész-mester feljelentést tett a rendőrségen, hogy Usztavszka-utca 54. szám alatti műhelyébe ismeretlen tettes betört és öt kiló talpbőrt, két darab sárga cipőbőrt és két pár régi cipőt 1000 dinár értékben elloptott. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Ha a cigány a lánya becsületére esküszik.** Kecskemétről jelentik: A kecskeméti törvényszék cigánypórt tárgyal. A hallgatóság sorában felismertek két betörőt. A teremőr kihívta őket a folyosóra, ahol már csendőrök vártak rájuk. A meglepődött cigányok égre-földre esküdöztek, hogy ártatlanok. Az egyik a lánya becsületére esküdött. Megállapították, hogy a lányát egy héttel ezelőtt szállították be lopásért az ügyészség fogházába. A csendőrök természetesen letartóztatták a két cigányt, akiket a Kisnyir környékén elkövetett betöréses lopások egész tömegével gyanúsítanak.

— **A Hudozsesztveniek vendégszerelése Szubotícán.** A világ legelső színészgárdája, a Hudozsesztveni Theater művészei, élükön a világhírű drámai színésznővel, Germanovával, április 29-én érkeznek Szubotícára és még aznap megkezdik hat estére tervezett vendégjátékukat, amely kiváló művészi eseménynek ígérkezik. Az érdeklődés már most óriási, mert a közönség tavalyról ismeri a kiváló művészt egyáltalán. A hat este műsora a következő: 1. Cseresnyéskert. (Vishnev Sad). 2. A házasság (Zenitba). 3. Karamazov testvérek (Braća Karamazovi). 4. A tengerszemű nő (Žena s'mora). 5. Az élet fertőjében (Na dnu života). 6. Medea (Medeja). Jegyek már kaphatók naponként délután 3-5-ig a polgármesteri hivatalban; Rieger Dezső polgármesteri titkárnál.

— **A bécsi Anker kenyérgyár ügye a bíróság előtt.** Bécsből jelentik: Az esküdtbíró hétfőn kezdte meg a tárgyalást Schneeweiss udvari tanácsos elnökletével Fried Artur, az Anker kenyérgyár vezérigazgatója elleni árdragítási bűnpörben. A Mendel Frigyes, az Anker kenyérgyár elnöke elleni eljárást Mendel megbetegedése miatt elválasztották Fried ügyőtől. A vádirat felolvasása után megkezdtek a vádlott kihallgatását, aki hosszabb beszédben adta elő védelmét. A bűnpörben, amelynek tárgyalása körülbelül egy hétig fog tartani, harmincöt tanút idéztek meg.

— **Tűz a kassai dohánygyárban.** Kassáról jelentik: A dohánygyárban hétfőn tűz ütött ki, amely gyorsan elharapódzott az épület nyugati és középső részének tetőzetén. Csak reggel felé sikerült a tüzet elfojtani. A kár nagy.

— **Kaszinó alakult Szentán.** Szentáról jelentik: Nyolc évi szünet után újból megalakult a szentai Kaszinó. Az alakulógyűlést kedden délután tartották meg. Elnök Vujics József volt nemzetgyűlési képviselő, alelnökök Szárics Géza nyugalmazott polgármester és Györgyevics Szlobodán főszolgabíró, igazgató dr. Hacker Kálmán főgimnáziumi tanár, pénztáros Szlavics Miodrag takarékpénztári tisztviselő, ügyész dr. Pecárszki Brankó ügyvéd, könyvtáros Rosenberg Emil tanító, jegyző Prekajszki Péter tanfelügyelő. Ezenkívül huszonkét választmányi tagot választottak. Határozatilag kimondották, hogy a kaszinó politikai, felekezeti és nemzeti-ségi kérdéseket nem tárgyal, hanem csupán kulturális és társadalmi célokat szolgál.

— **Április 27-ikén lesz a Luxemburg grófia bemutatója.** Lehár Ferenc operettjét április 27-ikén, hétfőn mutatja be a Sand műkedvelő gárdája. Az operett szereplői: Rétler Ilonka, Scheinberger Elza, Weisz Bubu, Richter János, Kopilovics László, Mayer Béla, Karó János, Horváth Lajos, Kádár József, Szagmeister Ödön, Weisz Klári, Fehérvári Böske, Weisz Böske, Gyenizse Ilus, Sonnenfeld Klári, Szagmeister Ella, Tili Magda, Tili Józsa, Rozmann Bözsi, Vidákovics Gusztáv, Szuvajdzsics Kajica és Bajza János. Jegyek már kaphatók a Balázs-féle divatárú-kereskedésben.

— **Eltűnt elmebeteg.** Szentáról jelentik: Szeles Illésné kedden jelentést tett a rendőrségen, hogy fia, Szeles Illés, aki a katonai szolgálat közben elmebeteg szerzett, 13-án eltűnt Molról, ahol sógoránál, Basity Ferencnél tartózkodott. A harmincöt éves eltűnt, aki ácsmester, a környékbeli juhászoknak azt mondta, hogy elmegy hidat építeni a Szávára. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **A vajdasági nyugdíjasszövetség közgyűlése.** A vajdasági nyugdíjas szövetség május hó 17-én délelőtt 9 órakor Szubotícán a Kulundzicsseva ucca 8. szám alatti helyiségében közgyűlést tart. A közgyűlés tárgysorozata a következő: A vezetőség jelentése múlt évi működéséről, Zárszámadás bemutatása, Indítványok. Új vezetőség választása. A vezetőség felhívja a tagokat, hogy a közgyűlésen minél nagyobb számban jelenjenek meg.

— **Halálozás.** Báics István a Délvidéki Közgazdasági Bank főtisztviselője e hó 20-ikán ötvenegy éves korában Szubotícán meghalt. Temetése szerdán délután lesz a Ciril Metod-terti gyászházban.

— **A sentai Zsidó Nőegylet tisztújító gyűlése.** Szentáról jelentik: A sentai Zsidó Nőegylet e hó 26-án tartotta tisztújító gyűlését. Az egyesület elnöke dr. Glückshai Andornét, alelnöknek Schlesinger Sománét, titkárnak Löwinger Jenőt, pénztárnak Hoffmann Mórnét, ellenőrnek Polgár Simonét, ügyészeknek dr. Vig Károlyt választották meg.

— **Róma földalatti utakat épít.** Rómából jelentik: Róma város tanácsa a napokban döntött véglegesen egyelőre három földalatti út kiépítéséről, mert a város közlekedése a hatalmas villamos-, autó-, kocsik- és gyalogforgalom miatt a szűk utcákban életveszélyessé vált. Különösen veszélyes volt a via del Tritone és a via Due Macelli kereszteződésénél, ahol hivatalos rendelet nélkül is csak nagyobb időközökben és rajokban juthattak át a gyalogosok a kocsik torlódása miatt. Semmi óvintézkedés, a kocsiforgalom váltakozó szabályozása nem bizonyult elégségesnek. Az új utak építéséhez máris hozzáfogtak. Egyik a Banca d'America sarkáról indul a Messageroig; a másik ugyancsak a Banca d'Americától a via Due Macelli-via Francesco Crispi sarkáig; a harmadik innen a Messageroig. Mindegyik ilyen galériának kettős bejárata lesz és lépcsők vezetnek le. Ha ezek elkészültek, sor kerül a largo Goldini és a Corso, a via Ripetta és via Tommecelli, a via Nazionale és a via Agostino Depretis között tervezett utakra is. A római hatóságok igen gazdag mű- és történelmi emlékek előkerülésére számítanak e munkálatokkal kapcsolatban.

— **Egyévi börtönre ítélte soffőr.** Budapestről jelentik: Petrán Mihály soffőr múlt év július tizenhatodikán a vásáresarnok előtt elgázolta Kerekes Bélánét, aki sérüléseibe belehalt. Az autóbán ült Kauders Béla bankhivatalnok, aki a kocsiból kiesett és fején súlyos sérüléseket szenvedett. Az ügyészség a soffőr ellen gondatlanságból okozott emberölés és súlyos testi sértés miatt vádat emelt. Az ügyet kedden tárgyalta a büntetőtörvényszék Mayer-tanácsa és a bizonyítási eljárás befejezése után a soffőrt egyévi börtönre és másfélmillió korona pénzbüntetésre ítélte.

— **Az Aranymadár vasárnap délutáni előadása.** A Katholikus Legényegylet műkedvelő-gárdája április 26-án, vasárnap délután három órai kezdettel előadja az Aranymadár című operettet, a bemutató szereposztásában.

— **Magyar festőművész halála Berlinben.** Berlini jelentés szerint ott hosszú szenvedés után meghalt Packa Ferenc magyar festőművész.

— **Operációval próbálják gyógyítani az epilepsziát.** Az epileptikusok szomorú életét halvány reménysugárként fog bevilágítani a Röntgen-sugarak misztikus fénye, amely az epilepszia okának megközelítéséhez lényegesen közelebb vitte a kutató orvosokat. A Röntgen-sugár egy újfajta alkalmazási módjával az esetek nagy számában sikerült pontosan megállapítani, hogy az agyvelő melyik része betegedett meg és a helyzet pontos megismerésével nyitva áll az út az operáció felé.

— **Az R 33 hőseit az egész világ üdvözli.** Londonból jelentik: A R 33 két repülőbiztonsági és legénysége üdvözlő táviratot kapott a királytól. Franciaországból, Amerikából, Németországból és egyéb országokból is táviratban üdvözölték őket a légügyi szolgálatok vezetői.

— **Tolvaj gyermekbarát.** Novisadról jelentik: Szávin György asztalos hétfőn két kis gyerekevel egy kocsi-ban ivott, amikor egy előtte ismeretlen ember az asztalához ült és beszélgetésbe elegyedett vele. Késő éjjelig együttmaradt a társaság és az ismeretlen idegen felkínákozott arra is, hogy hazakiséri és segít a gyerekek lefektetésében, miután Szávin ittasága miatt erre már képtelen volt. Az idegen le is fektette a gyerekeket, de azután elvitte Szávin György háromezer dinárt tartalmazó pénztárcáját is. Szávin feljelentette az ismeretlen, akit a rendőrség keres.

— **Folynak az előadások a Sorbonne-on.** Párisból jelentik: A párisi egyetem jogi karán az előadásokat hétfőn teljes rendben és nyugalomban megkezdtek. Szerdára várják, hogy a közoktatásügyi miniszter a jogi kar felfüggesztett dékánját, Barthelent rehabilitálja.

HIREK

HÓVIRÁG

Véred a hó leve, álmod a magad sorsa és vágyad ó hogy is lehetne, szerelmetlen tisztaság a megfertőzött tavasz fogamzásában. Te hozod az első koszorút a sárnak, te köszönsz nekünk először tavaszt és csak a te törekenységed, glóriád lehet az elrendelt kalászkok és termések magja. Jó tavaszt, jó évet, emberek, — ugye ez a szavad hozzánk, bohó csengetyűs szűz titkok. Te vagy az első számjegy, a kristályos gondolat, eszme, amiből — hajl — idők múltán cselekedetek bontakoznak és romlanak. Te kicsi, szintelen álom, te vagy az, aki még nem ismered e szót: Élet, és akarom: ne is tudd, ne is lásd a májust vagy juniust, mert szivednek bizony fájna, hogy az élet csak hajszó, későn megutált bűnök árán lehetséges. Vagy tán, kicsi hóvirág, tán ha látnád is mindezeket: csöpp szemed csak elnyilna és nem tudnád, hogy a vétek és hogy a temetés mindig halál valakinek.

Te csak te lehetsz az élet első képe, kicsi hóvirág és én megsiratom benned a rózsát, ki azzal ront, amivel te áldasz, a lilomot ki elrejtőzik, hogy fehér maradjon és a gyermeket, ki most még hóvirág és májusban az élet gonosz cselédje, lelketlen bűne lesz és más virágokkal áll szóba és nevetni fog téged, szegény, kicsi, vértelen hóvirág.

Berényi János

*

— **Barthou nem mond le a jóvátételi bizottság elnökségéről.** Párisból jelentik: Barthou, aki a jóvátételi bizottságban viselt elnöki tisztségéről le akart mondani, elállt lemondási szándékától.

— **Közigazgatási bizottsági ülés Noviszadon.** Noviszadról jelentik: Stepcovic Milán főispán a közigazgatási bizottságot csütörtök délelőtt tizenegy órára hívta egybe. A kiszélesített városi tanács a jövő héten tartja havi rendes közgyűlését. Az idei költségvetést csak május közepén fogja tárgyalni a rendkívüli közgyűlés, mert a költségvetési bizottság még nem készült el a munkájával.

— **Az utódállamoknak meg kell szüntetniük a gazdasági rendszabályokat Ausztria ellen.** Bécsből jelentik: Az utódállamok követelnek Párisban és Londonban értésükre adták, hogy kívánatos volna, ha kormányaiknál közreműködőnek oly irányban, hogy minden olyan intézkedést szüntessenek meg, amelyek Ausztria gazdasági erejének kifejtését akadályozzák. Azt mondják, hogy ez a lépés a Népszövetség bizottsága előtti közbenjárásra történt. Hasonló utasítás ment az antant államoknak az utódállamoknál akkreditált képviselőihez is.

— **Az új noviszadi főkapitány szerdán lép hivatalába.** Noviszadról jelentik: Mihajlidsz Stanoje az újonnan kinevezett noviszadi főkapitány értesítette a városi tanácsot, hogy kedden Noviszadra érkezik és szerdán leteszi az esküt. Ugyanaznap elfoglalja hivatalát is.

— **A rokkant tisztek napisegélye.** A hadügyi és tengerészetiügyi miniszter a tényleges és tartalékos rokkant tiszteknek, ha nősek, napi 60, ha nőtlenek napi 40 dinárban állapította meg segélydíjukat 1925. és 1926. évre. A tiszteknek a községi elöljáróságokhoz kell beadni a kérvényt a segélydíjért és a kérvényben igazolni kell vagyoni helyzetüket, rokkantságuk igazolására pedig két orvos bizonyítványa szükséges.

— **A gabonavámok miatt utból inog a csehszlovák kormánykoalíció.** Prágából jelentik: A csehszlovák kormánypartok koalíciójában újabb válságot okoznak a gabonavámok. A csehszlovák polgári partok a gabonavámok behozatala mellett foglaltak állást, ezzel szemben a szociáldemokraták a Petkában helyet foglaló képviselők útján kijelentették, hogy a gabonavámokhoz semmi szín alatt sem járulhatnak hozzá. Hogy a szociáldemokraták ebben a kérdésben odáig mennek-e, hogy szakítanak a koalícióval, az még kétséges. A polgári partok azzal fenyegetőznek, hogy ők viszik a szociális biztosításhoz nem fognak hozzájárulni. A gabonavámok kérdése egyébként igen sürgős, mert a lengyel kereskedelmi szerződés, amelyet Benes legközelebb fog aláírni, csak az esetben léphet életbe, ha a gabonavámok kérdése megoldást nyer.

— **Haller István visszatért Amerikából.** Budapestről jelentik: Haller István nemzetgyűlési képviselő, volt közoktatásügyi képviselő — mint ismeretes — két hónappal ezelőtt propaganda-körútra Amerikába utazott. Távollétében különböző panamákkal vádolták meg és bűnvádi főljelentéseket is tettek ellene az ügyészségen, amelyek miatt pártja már nem is jellelte a községi választásokon. Haller most visszatért Amerikából Budapestre és mint egyik lapban megjelent nyilatkozatában kijelenti, ki fog lépni pártjából.

— **Zavargás Délafrikában.** Bloenfonteinből jelentik: A bennszülöttek negyedében zavargás tört ki. A helyzet nagyon komoly. A rendőrség kénytelen volt egy több ezer főből álló tömegről löni. Több népvészért letartóztattak. A polgárőrséget fegyverbe szólították.

— **Angliában megrendszabályozták a sajtót.** Londonból jelentik: Az angol kormány legutóbb törvényjavaslatot nyújtott be, amely drákói szigorral akarja megszüntetni a sajtóban ügött személyes hajszókat és különösen a törvényszéki rovat útján elkövetett visszaéléseket. Ha a javaslat törvényerőre emelkedik, úgy Angliában bírósági ügyekről nem szabad mást közölni, mint a hivatalos törvényszéki kommunikét. Ezen túlmenően minden egyes szónak közlése, még ha azt maga a bíró jogerős ítéletben mondta is ki, az illető újságíró legszigorúbb személyes felelősségére történik és esetleg kemény büntetést von maga után.

— **Feloszlatták a bécsi munkanélküliek központi bizottságát.** Bécsből jelentik: A munkanélküliek központi bizottságát a rendőrség feloszlatta. A Haas Lajos vezetése alatt álló intézmény a rendőrség megállapítása szerint az összes Bécsbe érkezett külföldi kommunistákkal érintkezést tartott fenn.

— **A szubotikai adótárgyalások.** A harmadosztályú kereseti adót kivéte bi zottság április 21-én a következő V—VIII. körű adózók adóügyét fogja tárgyalni: Parcsetics János, Majoros András, Pollák Jakab, Reiman Ceitler Antal, Rainer Armin, Rajs Lipót, Rosenberg Miksa, Roth Tibor, Salzman Sándor és Schwarz Leó, Sándor Zsigmond, Szabó Sipos Ferenc, Schlanger Gyula, Slovák Herman, Slovák Jenő, Stein Armin, Steiner Imre, Steiner Jenő, Steiner József, Steiner Miksa, Teodorovics Konstantin, Tosics György, Tumbász Kázmér, Weisz Károly, Vámos Felkő, Vermes Márton és József, ügynökök és ügynökségek, Blazsevics Lovró, Decsi Jenő, Gálffy György, Ifkovic János, Keszthelyi Kálmán, Oláh László, Pivarev Radován és Aradszki István, Szilberleitner Ferenc, Stadler Mór, gyógykereszek. Április 25-én a következők kerülnek sorra: Babianovics Józsefné, Barta Simonné, Borós Jánosné, Dorozsmai Gergely, Elek Rózsa, Franek Istvánné, Gál Katica, Gálfi Mihályné, Hlatki Teréz, Horák Jánosné, Horváth Istvánné, Horváth Sándorné, Juhász Istvánné, Kis Amália, Ko-

csis Mária, Kopilovics Péterné, Kovács Sztrikó Jánosné, Lengyel Istvánné, Lovász Etelka, Matika Anna, Mészáros Róza, Mészáros Sándorné, Molnár M. Mártonné, Nagy Áronné, Nagy Róza, Neorcics Regina, Ognyanov Vladimír-né, Orcsics Jánosné, Papp Károlyné, Páskai Jánosné, Plóner Félixné, Szalai Istvánné, Szivics K. Mátyásné, Simonyi Lukácsné, Sógor Mihályné, Sitárek Józsefné, Temunovics Marcellné, Fehér Vida Róza, szülésznök. Seer Nesztor, Percsics István bélyegkereskedő, Györgyalvi Aladár, Mészáros Ádám, Molnár Jánosné, Rackó Mihály, Vértes András, Reiter László, Zentai János és fia, gépkereskedő. Vidakovics János, Basch Miksa, Váli Gyula, Vadász Pál, Demeter Zsigmond, Sóvári Zoltán, Hittok Zojel és társai mérnökök. Április 27-ikén a következők kerülnek sorra: Bamer István, Kriksz Lajos, Mailand György, Papp Pál és Arnold Ferenc, pintérek. Copf Hermann, pénzváltó, Goldman Sándor, Herczeg Testvérek, Sóor Izsó bank- és váltóüzlet. Berger Hermann, Füle Lukács, Harmat Károlyné, Havas Józsefné, Kádár Endréné, Kis Antalné, Klausz Lajos, Lagner Lukácsné, Leipnik Lázárné, Nagy Áron, Peics Andrásné, Szabó Bertalan, Szabó Péter József, Stein Ignác és Virág Lipótné, Stern József és társa, Strausz Ferenc, Tenner Betti, Vujkovic János és Bosnyák Kálmán, bazárosok.

— **Repülőjárat Genf és Budapest között.** Genfből jelentik: Hétfőn nyílt meg Genf—Zürich—Bécs—Budapest között a repülőforgalom.

— **A szlovenszkói püspökök az intenzív katolikus politikáért.** Prágából jelentik: A szlovenszkói püspökök Zsolnán konferenciát tartottak, amelyen megvitatták a politikai helyzetet, tiltakoztak az egyházi biratokok lefoglalása ellen és elhatározták, hogy egész Szlovenszkóban intenzívebb katolikus politikát fognak folytatni.

— **Felosztják Bihar megye vagyonát.** Nagyváradról jelentik: A kettészakított Bihar vármegye közös vagyonának felosztására, mint ismeretes, úgy a magyar kormány, mint a román kormány delegátusokat küldött ki. A román bizottság elnöke azt javasolta, hogy a munkálatok megkönnyítése végett minden egyes község vagyonának likvidálására albizottságot küldjenek ki. Ezek az albizottságok a napokban befejezték munkájukat és adataikat a főbizottság elé terjesztették. A főbizottság ez adatok alapján megegyezett a vagyon felosztása ügyében. Eszerint Bihar vármegye közös vagyonából Romániát 60-30 százalék, Magyarországot 39-70 százalék rész fogja megilletni.

— **Görgei látcsöve.** Budapestről jelentik: Dr. Vragássy Vilmos volt pöstyéni fűrdőorvos, amikor Görgei Artur utolsó éveiben Pöstyében gyógyította magát, kezelőorvosa volt a 48-as forradalmi hadsereg fővezérének, aki halálából neki ajándékozta egyszer azt a tábori látcsövet, amelyet annakidején az ütközetekben használt. A nagyértékű látcsövet az időközben rossz agyagi viszonyok közé jutott Vragássy eladásra kínálta föl a magyar hadtörténelmi múzeumnak, amely azt most tizenhatezer csehszlovák koronáért megszerezte.

— **Árverezik Sarah Bernhard ingóságait.** Párisból jelentik: Sarah Bernhard hátrahagyott ingóságainak egy részét szombaton árverés útján adják el, miután a kormány nem volt hajlandó ezeket a tárgyakat muzeális célra megvásárolni. Sarah Bernhard Maurice nevű fia kijelentette, hogy meg fogja venni anyjának ágyát, melyben meghalt, a színházi szövetség viszont a művésznekedvenc pipereasztalát szándékozik megszerezni. A vásár iránt nagyon érdeklődnek a Párisban tartózkodó amerikaiak.

— **A bécsi rendőrség megakadályozta a legitimisták gyűlését.** Bécsből jelentik: A fekete-sárga legitimisták vasárnap a meidlingi templomban az elhunyt Károly emlékére istentiszteletet tartottak, amelynek végzetével zászlók alatt nagy menetben a gyűlés színhelyére akartak vonulni. A rendőrség a felvonulást megakadályozta, ami a monarchisták sorában nagy izgalmat keltett. A párt délutánra a Tullnerbach-Pressbaumba gyűlést hívott össze, de az utolsó pillanatban ennek megtartása is lehetlenné vált.

— **Elhunyt híres festő.** Londonból jelentik: John Sargent világhírű festőművész elhunyt. John Sargent egyike volt a jelenkor legkitűnőbb arcképfestőinek. Flórencben született, Párisban tanult Duran mesternél, majd Amerikába ment, ahol a legelőkelőbb társaság legkeresettebb arcképfestője lett. Legkiválóbb művei a Palais Luxemburgban, a British Muzeumban és a kensington muzeumban vannak elhelyezve.

— **A szentai cionista egyesület közgyűlése.** Szentáról jelentik: E hó 20-án tartotta a szentai cionista egyesület évi rendes közgyűlését, amelyen új tisztikart választottak. Elnök lett dr. Vig Károly, alelnökök Fischer Armin és Ifj. Klein Ignác, titkár Löwinger Jenő, jegyző Stüssel Miksa, pénztáros Günsz Gábor, ellenőr Hauer Márton, könyvtáros Fischer Maca. A tisztújítás után Schweiger Hermann főrabbi a jeruzsálemi egyesület felállításának kulturális jelentőségét méltatta.

— **Lassu sürgönyök.** A sürgönyök az volna a rendeltetése, azért is kerül meglehetősen sokba, hogy sürgösen eljusson a címzetthez. Egy szubotikai kereskedő felmutatott nálunk egy táviratot. A táviratot szombaton reggel 9 órakor adták fel Beogradban s ebben azt közli a szubotikai kereskedővel beogradi fizletbarátja, hogy vasárnap délután átutazik Szubotican Bécsbe s fontos üzleti ügyben beszélni óhajt vele. A szombaton feladott táviratot a feladás időpontjától számított 48 óra után hétfőn reggel kapta meg a szubotikai címzett. Ennyi idő alatt gyalogszerrel is eljut a hír Beogradból Szubotikára. Nem muszáj sürgönyözni. Igaz, hogy vasárnap ünnep volt s azt már kezdjük megszokni, hogy ünnepnap a hivatalokban a legteljesebb az áhítat és legkevesebb a munka. Az sem új, hogy legyen bármilyen sürgős dolga valakinek, szólítsa gyászest, vagy üzleti érdek külföldre, nem utazhat el, mert a városi rendőrség nem látmozza az utlevelét. Azonban a sürgönyökkel mégis kivételt lehetne tenni, a sürgönyöket mindemitt kézbesítik vasárnap is. Vagy a vonatokat, a közlekedést, az életet is meg kell állítani egy-egy ünnepnapra, vagy némi érzékkel kell lenni az élet követelményei iránt s egyes hivatalokban mégis csak dolgozni kell ünnepnap is.

— **Vrbászi betörők és orgazdak bűnpöre a semmitűzők előtt.** Noviszadról jelentik: Márz Frigyes vrbászi kereskedőség a Relch és Friedmann-cég volt alkalmazottja betört főnökei raktárába, ahonnan 3350 dinár értékű rövid-árut vitt el. Az ellopott árut Krasz János, Simonyi Károly és Rut János kereskedők vették meg. A szombori törvényszék a múlt év július 11-én megtartott tárgyaláson Márzet nyolc havi fegháza, Rutot orgazdaságért és felbujtásért két évi fegháza, a másik két vádlottat pedig hat-hat havi fegháza-ra ítélte. A noviszadi tábla az ítéletet helybenhagyta, csupán Rut büntetését szállította le nyolc hónapra. A semmitűzők most tárgyalta ezt az ügyet és a táblai ítéletet azzal a változtatással hagyta helybe, hogy Márz büntetését öt havi fegháza szállította le.

Benes autója Varsóban halálra gázolt egy újságárust

Varsóból jelentik: Benes csehszlovák külügyminiszter hétfőn délután Varsóba érkezett. A csehszlovák külügyminiszter megérkezésekor Skrzynski lengyel külügyminiszter üdvözölte. A két külügyminiszter kedden délelőtt a lengyel köztársaság elnöke kihallgatáson fogadta.

Mikor Benes a Grabski miniszterelnöknél tett látogatása után Flieder cseh követ társaságában autón a sejm-marsall lakása felé tartott, autója éppen egy közúti villamoskocsival elött futott s egy kilenc éves újságárús fiú akkor ugrott le a villamosról. Az autó keresztülgázolt rajta s a szerencsétlen fiú holtan maradt a földön. Az összegyűlt tömeg ellenségesen lépett fel a sofőrrel szemben. A miniszter és a követ másik autón tért vissza a miniszterelnök palotájába. A sejm-marsall meglátogatását elhalasztották.

Panamavádak elől a halálba

Öngyilkos lett Höfle volt német miniszter?

Berlinből jelentik: Höfle volt birodalmi postaügyi miniszter, aki a Kutisker-afférbe is be volt keverve, hétfőn — mint a Bácsme gyei Napló már jelentette — szívénéljárás következtében meghalt. Höfle, amióta börtönben volt, állandóan betegségről panaszkodott s védője felterjesztést is intézett, hogy bocsássák szabadon egészségi állapotára való tekintettel. A védő kérelmét mindig visszautasították. Hétfőn állapota igen rosszra fordult, ezért nyomban engedélyt adtak, hogy Höfle házi gyógykezelés végett szállítsák el a börtönből. Dél előtt el is vitték Höflet, mikor azonban hazaértek vele, rosszul lett, elvesztette eszméjét, ug. hogy a kórházba vitték, ahol azonban a be-szállítás után meghalt.

Mint híre jár, dr. Höfle volt postaminiszter halála következtében a vizsgálóbíró érintkezésbe lépett a kórház vezetésével, annak megállapítása végett, hogy dr. Höfle a tüdőgyulladás következményeiben halt-e meg, vagy egyéb körülmények is közre játszottak halálánál.

Általában azonban azt hiszik, hogy dr. Höfle, akin az utóbbi időkben a legnagyobb levertség jelei mutatkoztak, nagyobb mennyiségű veronált és alkoholt vett be, hogy életének önként véget vessen. Miután dr. Höfle állandóan szívizomulásról és álmatlanságról panaszkodott, kezelőorvosaitól valóban kapott altatószereket és alkoholt.

Gyilkos a korzón

Szegeden elfogták Feirer Katalin merénylőjét

Szegedről jelentik: A rendőrség jelentést tettek a husvét vasárnap meggyilkolt Feirer Katalin szomszédnő, hogy az a fiatalember, aki a gyilkosság éjszakáján Feirer Katalin szobájában tartózkodott, a korzón sétált. Nyomban detektíveket küldtek a korzóra, azonban mire ott megjelentek, a főjelentésben jelzett fiatalember már eltávozott.

Kedden este az állítólagos gyilkos Szegeden kézre került. Személyazonosságának megállapítása alkalmával kiderült, hogy ismert és előkelő szegedi család tagja és maga is magas állást tölt be egyik közhivatalban. A detektívek már-már azt hitték, hogy tévedés történt, azonban a fiatalember a kereszt-kérdések alkalmával gyanúba keveredett. Eleinte ugyanis a legnagyobb határozottsággal tagadta, hogy valaha is ismerte volna Feirer Katalint, ezzel szemben a detektívek megállapították, hogy az előkelő állású fiatalember kosszu időkeresztül ismeretséget tartott fenn a

könnyűvérű Feirer Katalinnal. Mikor ez már bebizonyosodott, akkor a fiatalember alibit akart igazolni. Elmondotta, hogy husvét hétfőjén este nyolc órától késő éjszakáig több szegedi családnál volt. Az éjszakai órákban a detektívek a fiatalemberrel sorra járták azokat a családokat, amelyeket megnevezett,

azonban a családok legnagyobb részét nem találták otthon, viszont egyik családnál, akikre a gyanúsított hivatkozott, tagadták, hogy a szóbanforgó fiatalember a jelzett időben náluk járt volna.

A nyomozást a rendőrség folytatja és a gyilkossággal gyanúsított fiatalembert őrizetbe vették.

LEGUJABB

Painlevé felolvasta a kamarában a kormánydeklarációt

Megindult a vita a deklaráció fölött

Párisból jelentik: A francia kamara keddi ülésén Painlevé felolta a kormánydeklarációját. Az ellenzék a kormányprogram ismeretetését zajos közbeszólásokkal zavarta meg. Amikor Painlevé kijelentette, hogy a kormány fenntartja a diplomáciai összeköttetést a Vatikánnal, a jobboldal ezt kiáltotta feléje:

— Ez Canossa-járás!

Cachin kommunista képviselő a deklaráció fölött megindult vitában kijelenté, hogy pártja nem vár semmit az új kormánytól. A Dawes-ter-

vezet olyan végrehajtását követeli, amely a német tőkéseket és nem a munkásságot adóztatja meg. A genji jegyzőkönyv — mondja Cachin — halott, még inkább halott, mint a versaillesi békeszerződés. Kijelenti, hogy pártja nem vesz részt a Caillaux elleni támadásokban.

Bertrand, a frontarcosok egyesületének elnöke, kétségbevitőnek mondja, hogy Caillaux visszatért a politikai életbe. Caillaux, aki kétkedett Franciaország győzelmében, az amnesztia alacsony kapuján át lépett be a kormányba.

Tizenhárom halottja van a lisszaboni felkelésnek A katonai zendülők vissza akarták állítani a királyságot

Párisból jelentik: A Chicago Tribune madridi értesülése szerint a portugál forradalmi kísérlet moszkvai agitátorok műve volt. A zavargások megbeszélterv szerint ugyanabban az időpontban törték ki a fővárosban és a vidék több városában.

A lisszaboni forradalmárok fegyverletétele azért történt meg, mivel a harcok nagy része elhagyta a zászlót. A forradalmi mozgalom vezeterei a spanyol követség épületébe menekültek.

A lisszaboni zavargásokkal egyidőben hasonló zavargások törték ki több vidéki portugál városban. A lisszaboni jelentések szerint a puccsot szélsőjobboldali képviselők készítették elő azzal a szándékkal, hogy a spanyol direktórium mintájára direktóriumot alakítsanak, azután helyreállítsák a monarchiát. Erre vall Suncha Loal képviselő, monarchista vezér letartóztatása is. A zendülők a

kormányt nyomban felszólították a lemondásra. A kormány erre mozgósította a csapatokat, elrendelte a támadást a puccsisták főhadiszállása ellen és a felkelők kénytelenek voltak magukat a körülzáró csapatoknak megadni. A harcokban tizenhárom embert megöltek, hetvenhárom pedig megsebesítettek.

A kormány elhatározta az ezerekszáz emberre rugó forradalmi csoportegységek felosztatását. Az általános munkásszövetség tagjai tüntetést rendeztek a forradalmi mozgalom ellen. A közúti forgalom helyreállt, az egész országban nyugalom van. A felkelőtiszteket részben várakba, részben egy cirkáló fedélzetére szállították.

Ujabb lisszaboni hírek szerint a forradalmi mozgalom ott ismét fellángolt és a főváros uccáin kedden állítólag vérontás folyt. A hadsereg két pártra oszlott s egymás ellen harcolnak.

Álmerénylettel akarták biztosítani Hindenburg győzelmét

Hindenburg a békeszerződés békés revízióját követeli

Hannoverből jelentik: Néhány nap óta állandó haditanácsot tartanak a Hindenburg érdekében való propagandahadjáratra. Ebben az akcióban különösen a volt katonatisztek vesznek részt, akik sajtóságos propaganda módszert választottak. Felmerült a terv, hogy néhány nappal a választás előtt merénylettervet inscenálnak Hindenburg ellen, mert azt gondolták, hogy a hangulat ezáltal melléje fordul. A hannoveri jobboldali radikálisok vezetői már az álmerénylet részleteit is megállapították. A merényletet eszerint éppúgy akarták elkövetni, mint annakidején a Noske elleni merényletet. Gyújtó bombát akartak elhelyezni házában kapujában, de úgy, hogy kárt ne okozzon.

A választási agitáció úgy jobb-, mint baloldalon már tetőpontra hágott és a két párt között Hindenburg jelölése miatt még nagyobbá tette a szakadékokat. A Berliner Tageblatt azt írja, hogy a tábornagyot elsősorban veje, Brockhausen-Justin János országos tanácsos befolyásolja, aki az egyik alapítója annak a szövetségnek, amely a Hohenzollernek visszahívását sürgeti és amelynek működését Rathenau meggyilkolása után betiltották. Hindenburgnak orvosai tanácsára le kellett mondania eredeti

szándékáról, hogy Berlinben beszédet tartson. Az orvosok csak annyit engedtek meg neki, hogy szikratávíróállomáson beszéljen, de legfeljebb husz percig.

A Reuter-iroda berlini tudósítója egyébként Hindenburg vezértábornaghoz a kérdések egész sorát intézte, amelyekre adott válasza érdekesen egészíti ki a jobboldali pártok elnökjelöltjének programját.

Hindenburg kijelentette, hogy kész az előírt esküt letenni, amely szerint a birodalmi elnök az alkotmányt megtartja, a birodalmi törvényeket megvédi, kötelességeit lelkiismeretesen teljesíti és mindenkinél igazságot szolgáltat. Oszítja pártállásra való tekintet nélkül valamennyi többi német polgárnak azt a nézetét, hogy Németország jelenlegi keleti határait Németország javára megváltoztatni. Hogy azonban a békét ne veszélyeztessék, ezt a kérdést tanácskozások útján kell szabályozni. A versaillesi szerződés mindaddig kötelező Németországra nézve, amíg azt a szerződő felek között új megállapodással meg nem változtatják. A szerződés katonai előírásainak teljesítése természetesen a szerződés teljesítésének részét alkotja. Teljesen oszítja azt a nézetet is, hogy Németországnak csupán az szolgál el-

nyére, ha a külső és belső békés fejlődés útjára lép és hogy balgaság volna, ha Németország háborus kalandokba bocsátkoznék, mert azok csak szerencsétlenül végződhetnének. Neki, mint katonai szakértőnek az a véleménye, hogy Németország nincsen abban a helyzetben, hogy akár csak egy kisebb szövetsédes állam ellen is megtudja magát védeni, mert olyan államoknak is, mint Lengyelország és Csehszlovákia, sokkal nagyobb állandó hadseregeik van, mint Németországnak és ezeket az államokat katonai szövetségek is védik, úgy hogy Németország minden esetben olyan hatalommal találja magát szemben, amelynek fegyverkezése sokkal erősebb, mint Németország felkészültsége.

Párisi jelentés szerint a Temps megjegyzéseket fűz Hindenburg Hannoverben mondott beszédéhez és megállapítása szerint ennek a beszédnek az volt a kizárólagos célja, hogy enyhítse azt a kínos benyomást, amelyet jelöltetése a külföldre tett. Választási manőverről van szó, amelynek célja szembeállítani avval az áramlattal, amely Hindenburg jelölésével szemben angol földön és Amerikában támadt élénk kritikára való tekintettel még a konzervatívok körében is jelentkezett.

Betiltják a május elseji ünnepeket

Csak a munkaszünetet engedélyezi a kormány

Beogradból jelentik: A bulgáriai véres események, amelyeket a jelentések szerint a moszkvai kommunista központ irányított, a jugoszláv kormányt is arra indította, hogy szigorú rendszabályokat léptessen életbe a kommunista akciók megelőzésére. Különös figyelmet fognak fordítani a hatóságok a kommunisták ellenőrzésére, titkos összejöveteleik és úgynevezett földalatti mozgalmak megakadályozására.

Ezzel kapcsolatos a kormánynak az az elhatározása, hogy az ország munkássága által tervezett május elseji ünnepeket betiltja. A kormány eredetileg meg akarta engedni bizonyos megbízható munkásszervezeteknek május elseje megünneplését, de minthogy az ország egész munkássága készült együttes ünnepekre, a hatóságoknak nem állna módjában egyes kategóriákat kivonni az általános tilalom alól. Meg fogják tiltani a munkásszervezetek felvonulásokat és mulatságokat, csak éppen a munkaszünet megtartását fogják engedélyezni azzal a megszorítással, hogy a közlekedési újszemekre a szünet nem vonatkozhatik. A hatóságok hír szerint felhívást fognak intézni a közönséghez, hogy május 1-én tartsa magát távol azoktól a helyektől, ahol a munkásság esetleg kísérletet tesz gyűlés tartására, vagy felvonulásra, mert a rendfenntartó közegek a legerélyesebb eljárásra kapnak utasítást a rendbontók ellen és így könnyen megeshetik, hogy az energikus intézkedések folytán ártatlanok is szenvedni fognak, ha kíváncsiságból jelen lesznek esetleges felvonulási kísérleteknél.

E. SZECSI PHILATELIA

bélyegkereskedés Subotica főpostánál
Legújabb arany Michel 1924-25. albumok minden nagyságban raktáron. Bélyeggyűjtőknek választékos megkezdésre küldök. — Megvételre keresek hazuált Jugoszláv bélyegket.

JÁRVANYESETÉN kézműsáshoz feltétlenül használandó

Lyssofotin

Háromszáz csendőr és két század katona keresi a petrovaradini háromszoros gyilkost

Felboncolták és eltemették az áldozatokat — Nem tartják kizártnak, hogy kommunista merénylet történt — A boncolás megcáfolta a vizsgálat eddigi adatait — Hasszán Muftár előlről lőtte le áldozatait — A merénylő három évig tartózkodott mint katonaszökevény külföldön s csak tizenhárom napja tért vissza

Izgalmas jelenetek a temetésen

A petrovaradini fellegrvár alatt elterülő csendes kis katonaváros katonái és polgári társadalmá még mindig a husvétvasárnap éjféli borzalmas véres cselekedet hatása alatt áll.

A katonai parancsnokságnál — főleg az éjjel-nappal fáradhatatlanul dolgozó állomásparancsnokságon izgalmas és lázas élet folvik. Percenként csilingel a telefon, hol az egyik, hol a másik járőr tesz jelentést eddigi nyomozásáról, amely eddig eredménytelen maradt.

Háromszáz csendőr, a kamenicai csendőriskola teljes létszáma és két teljes gyalogoszázad kutat a tettes után,

Keresi fel a sremski-karloveci nádasokat, a Venac sűrűségét és minden zeg-zugot, ahova a meztlábás, fedetlen fővel, katonaruhában, de puskával menekülő arnaut: Hasszán Muftár elbuihatott. A környék egész rendőrsége is talpon van és üldözi a menekültöt. A katonaság számít arra, hogy a gyilkos arnautát az éhség megadásra kényszeríti.

A katonai parancsnokság nem tartja kizártnak, hogy Hasszán Muftár, aki, mint az utóbbi hiteles adatok bizonyítják,

három évig volt katonaszökevény és csak tizenhárom nap előtt jelentkezett, különleges megbízatással tért vissza,

lehetőségesnek tartják, hogy kommunista merénylet végrehajtására kapott megbízatást, amelyhez büntársai lehetnek és esetleg messzemenő tervek rejtőznek a háromszoros gyilkosság mögött.

Az állomásparancsnokság napiparancsa

A petrovaradin-noviszadi állomásparancsnokság kedd reggel a következő napiparancsot adta ki:

Állomásparancsnokság Petrovaradin-Noviszad.

Petrovaradin, 1925 április 21.

Panics Milán, Kokotovic J. Dusán főhadnagyk és Uspenszki Gleb orosz ezredes április 19-én 21 óra 30 perckor egy hazaáruló merényletnek áldozatul estek.

A temetés április 21-én 15 órakor lesz a katonai kórház gör. kel. kápolnájából.

A halottakat a halottaskamrából a katonai kórházba viszik, ahol a beszentelés fog végbemenni. Onnan a katonai temetőbe viszik, az állomásparancsnokság által kirendelendő tiszt utasításai szerint.

A temetésen a szolgálásban levő tisztek kivételével a helyőrség összes tisztjei vesznek részt. Öltözk: díszegyenruha.

A temetéshez az 1. számú tüzérezred és a 7-ik számú gyalogezred 1—1 századot állít ki. Utóbbi a teljes zenekará is kivézenlyi.

A koporsók mellett az 1. sz. tüzérezred, a 7. sz. gyalogezred és a műszaki csapat 8—8 közembere fog díszkísérettől haladni.

Külömben a tiszti temetésekre vonatkozó szolgálati rendelkezések mérvadóak.

Lepetic M. Vukó ezredes állomásparancsnok

A részletes tényállás

Az állomásparancsnokság hétfő délután 5 órára tűzte ki a boncolás

idejét, amelyet dr. Andrić Szvetozár ezredorvos, kórházparancsnok vezetésével, dr. Jovanovic Dragoliub főorvos és dr. Bikar Vása segédorvos részvételével dr. Vladarski István orvos végzett.

A boncolás adatai meglenő és teljesen új megállapításokra vezetett és megdöntötte a vizsgálat eddigi adatait. Megdönt a katonai hatóságok eddigi feltevése, hogy Hasszán Muftár, az arnaut merénylő hátulról terítette le áldozatait.

Mind a három halálos lövés előlről furta át az áldozatok testét.

A rendelkezésre álló adatok egybevetése alapján a tényállást a következőképpen lehet rekonstruálni:

Hasszán Muftár a »belgrádi kaputól« 20—25 lépésnyire levő puskaportoronytól volt őrszolgálaton. Panics és Kokotovic főhadnagyk feleségeikkel a vársáncokkal párhuzamosan haladó, de két méterrel mélyebb gyalogjárón mentek. Utjuk elvezetett Hasszán Muftár őrhelye mellett, aki látva, hogy őrsparancsnoka, egy altiszt épp a majuri uton a »belgrádi kapu« felé igyekszik, megvárta, míg az a kapu boltíves őrszobájában eltűnik, ezután a közben 200 lépésnyire előrehaladt két tisztnek a sáncok tetején utána szaladt, gyorsan eléjük került, bevárta őket és amikor a tisztek a fordulóhoz értek, feléjük irányított szolgálati fegyverrel lelőtte őket.

Mind a három áldozaton a belövési sebet előlről ért lövés okozta.

A boncolás

A boncolási jegyzőkönyv adatai szerint a sebesülések a következők voltak:

Panics Milán főhadnagynál:

Amikor a helyszínén meghalt főhadnagyt este 10 órakor behozták a katonai kórházba, a halottmirevség még tartott. Ez azt bizonyítja, hogy a halál legalább fél órával előbb, de mindenesetre négy óránál rövidebb időn belül következett be, mert a halottmirevség szimptomái ezen időn belül észlelhetők. A gyilkos golyó a bal mellkasának 8-ik bordája alatt egy centiméteres belövési lyukon hatolt a testbe, de előbb átfurta a könyök felett a bal felső kart, amelynek belövési sebe mélyebb, mint a balkar belső oldalának kilövési sebe, ami arra enged következtetni, hogy Panics a balkarján kardját tartotta hóna alatt. A golyó a szívet nem érintette, hanem átlukasztotta a tüdőt és azon öt centiméteres sebet repszett. A mellkasban két liter félig alvadt vér volt. A golyó a mellkas jobb oldalán a medío axelax vonalban a 7. és 9-ik borda közt, három centiméteres lyukat hagyva jött ki a testből és oly mélységű sebet okozott, hogy azon be léchtett nyulni. A hátgerinc sértetlen volt, elölben a hashártyán 5 centiméteres és a lépen 3 centiméteres seb volt. A halált a tüdő- és a lépvérzés okozta és nyomban bekövetkezett.

Kokotovic J. Dusán főhadnagynál:

A golyó a mellkas baloldalán a negyedik borda alatt hatolt be és kontuzió szélű kerek sebnylást okozott és a hátán a nyolcadik borda alatt jött ki a testből, ami kétségtelenül teszi, hogy a golyó magasabb helyről lett kilöve és hogy a sebesült a lövés pillá-

natában még előre is hajolt. A kilövési seb 2 centiméteres. A golyó átfurta a bal tüdőt és megsebesítette a szívcsücsöt. A szív közepe pontosan a 4-ik borda alatt van és csak úgy volt lehetséges, hogy a golyó csak a szívcsücsöt érintette, hogy az áldozat le volt hajolva és a szív abban a pillanatban húzódt össze. A bal mellkasban három liter alvadt vér volt. A hashártya át volt lyukasztva és a gyomor-tartalom azon keresztül jutott a hasüregbe. A szívzacskó tele volt vérrrel. A hátgerinc bal oldala meg volt sértve. A halál közvetlen oka: tüdővérzés és szívlökés.

Kokotovic Dusán főhadnagy 1 óra 50 perckor halt meg, szóval három és egy negyed óráig még a merénylet után élt és utolsó percig teljes eszméletnél volt.

Közeli orvosai kámför és koleiniinjekciókkal élesztették, fiziológikus konyhasóval iparkodtak a vérvesztéséget pótolni, kaleidinnel és ergotinnal kísérleteztek a tüdővérzés elállítására.

Uspenszki Gleb orosz ezredesnél:

Az ezredest a lövés a gyalogjárónál is jóval mélyebben fekvő kocsiuton kerékpározás közben érte. Uspenszki a majurból a várba igyekezett és így a lövés a másik két áldozattól eltérőleg jobb oldalról, de szintén előlről érte. A belövési seb az ötödik borda alatt történt, bordatörést okozott, átlukasztotta a hasfalat és sokkal mélyebben a csipő fölött jött ki. Ez azt bizonyítja, hogy a lövés a sokkal magasabb sáncdrókról történt. A halál oka: a vese és a májsérülések. A balvese szét volt tépve és 5—6 darabban csatokban lógott. A gyomor két helyen volt átlöve. A kilövési hely sokkal szélesebb volt és azon a vastagbél lógott ki. A hasüregben három liter alvadt vér volt.

Lepetic állomásparancsnok a merénylőről

Lepetic M. Vukó ezredes, állomásparancsnok előzékenyen adja meg a kért felvilágosításokat és a következőket mondotta a merénylőről a Bácsmegyei Napló munkatársának:

— Háromszáz csendőr és két század gyalogság keresi, kutatja a merénylőt. Több járőr, kitűzött feladattal elvégezve, már visszatért, de még sok járőr van künn, ezek még nem tettek jelentést. El kell fogunk a tettest, aki itt a környéken bujkál.

Az arnautáknál szokásos vérboszszu esetéről is lehet szó, de tekintve azt, hogy Hasszán Muftár három teljes évig katonaszökevény volt, az alatt Magyarországon időzött, hogy mit csinált az alatt, nem tudjuk, bizonyos, hogy három évi szökés után önként jelentkezett nálunk, ami nem zárja ki azt a gyanút, hogy merénylete egy terroraktusnak csak egy láncszeme, meglehet, hogy büntársai vannak, akik más megbízatással rendelkeznek. Nincs kizárva, hogy kommunista merényletről van szó, miért is a mai temetéshez messzemenő óvintézkedéseket tettünk.

A merénylő

Helyre kell igazítani a tegnapi számunknak egy téves adatát. Hasszán Muftár nem csak néhány hónapig, hanem három évig volt Magyarországon — addig katonaszökevény volt — és most tizenhárom nappal ezelőtt önként jelentkezett ezredéjél, ahol letartóztatták. De mert a katonai büntetőtörvény ugy intézkedik, hogyha a kimérhető büntetés nem haladja meg a két esztendőt, az önként jelentkező katonaszökevények a bírói tárgyalásig szabadlábban hagyandók. Hasszán Muftár április 16-ikán tíz nap laktanyafogság után szabadlábahelyezték és harmadnapra már őrszolgálatra osztották be, amikor is a legfontosabb őrhelyen: a puskaportoronymál teljesített szolgálatot.

Hasszán Muftár hatalmas, tagbaszakadt ember, barna kötlettel,

halfüléből jókora hiányzik, csak albanul és keveset szerbiül beszél.

»Hazaáruló ölte meg!«...

Kokotovic Dusán özvegye és családja a következő szöveget gyászjelentést adta ki:

»Kímondhatatlan fájdalommal jelentjük összes rokonainknak, barátainknak és ismerőseinknek, hogy a mi kedves és felejthetetlen férjünk, apánk, nagybátyánk és sógorunk

Kokotovic J. Dusán

az 1-ső hadsereg 1. tüzérezredének kezelőfőhadnagya

e hó 20-án 2 órakor reggel huzadruj kezétől ejtett seb következtében életének 29-ik évében az Urban elhunyt.

Drága halottunk hült tetemeit e hó 21-én temetjük el a petrovaradini gör. kel. kápolnából. A negyven napos riasztos (rekviem) a petrovaradini katonai kápolnában lesz.

Petrovaradin, 1925. április 20.

A hátramaradtak nevei:

Teljesen hasonló szöveggel jelentek meg Panics Milán főhadnagy gyászjelentései is, míg Uspenszki Gleb orosz emigráns ezredes haláláról nem emlékezett meg gyászjelentés.

A temetés

A temetésen a katonai hatóságok részéről Milosavljevics Mirko hadseregparancsnok, Sztanolovic Radován tábornok, a hadüzemtisztérium repülő-osztályának főnöke, Pavlovics Iva tábornok, a hadseregparancsnok helyettese és Todorovic Péter tábornok, tüzérségi felügyelő vettek részt, a polgári hatóságokat pedig Pétervárad részéről dr. Selics Pál városi tanácsnok, Noviszad részéről Djakov Sándor helyettes rendőrőrkapitány képviselték.

A temetési menetet Lepetic Vukó ezredes, állomásparancsnok rendezte, a díszszázad élén Filinovic Cedomir százados állott. Végig, amerre a menet elhaladt, a külső sorolat a Jugó-Sokol tagjai kénezték, ezen belül pedig a kivézenlyelt altisztek sorfala állott. A tiszteken és a kivonult iskolásgyermekeken kívül óriási tömeg jelent meg a temetésen.

A gyászszertartást Matisevics Jován katonai görögkeleti esperes végezte, majd ennek befejezése után hat tiszt előbb Kokotovic Dusán főhadnagy koporsóit hozta ki a halottas kocsihoz, majd Panics Milán főhadnagy koporsója és végül Uspenszki orosz ezredes koporsója következett.

A temetésre kivonult az orosz emigráns kolónia is, a kubanvidéki kozákok Pavlicsenko tábornok vezetésével, valamennyien fehér lovon.

Mielőtt a menet elindult a temető felé, a katonazene hangjaitól az egyik kozákló megijedt és vadul a tömeg közé vágatott. A tömeg rémülten szaladt szét, pillanatok alatt óriási zavar támadt, több asszony és gyermek az iedtségtől elvesztették eszméletüket, úgy, hogy be kellett őket szállítani a kórházba.

Végre helyreállt a rend és a temetési menet elindulhatott a temető felé.

A temetőben az áldozatok koporsói felett Arszinovic Velja tüzérezredes mondott gyászbeszédet.

ILLATOS MOLYIRTÓ

„HERMELIN“ a neve, kerje mindenütt DEPOT „SOA“ DROGERIJA NOVISAD

Figyelem!

Kranz Ede novisadi butor-lizletében május 15-ig nélyen leszállított áron kapható

butor, szönyeg és függöny

lis intervencióért a mártír bolgár nép érdekében. A mostani kormány a helyzetet csak elmérgesítheti. Már is arra használja ki a legutóbbi napok tragikus eseményeit, hogy *ui vérengzést rendezzen és ui represszáliákat alkalmazzon*, amelyeknek áldozatai ártatlan emberek és amelyek jórészt a bolgár hadügyminiszter bizalmas rendelte, amelyben a tiszteket a kormány valamennyi politikai ellenfelének meggyilkolására utasítja.

Egyedül egy népkormány, amely általános amnesztia után megtartandó teljesen szabad választásokból kerülne ki, volna képes a rend és a szabadság helyreállítására. Ha ez elmarad, a kétségbeesett bolgár népek csak egy eszközt marad léte megvédésére: a legyver. Könynyű megjósolni, hogy ebből olyan anarchia támadna, amely nemcsak Bulgáriát, hanem az európai békét is veszélyeztetné.

Végül a bolgár emigráció felhívja az európai politika intézőit, hogy *energiás morális akció indítsanak* a bulgáriai véres reakció és egy új balkáni konfliktus lehetőségének elhárítására.

Ágyudörgés...

Caribrodából jelentik: Az elmúlt éjszaka két órakor a bolgár határ felől erős ágyutüz hallatszott. A harc színhelye valószínűleg Trnovo. Nem tudni, hogy kik állottak egymással szemben. Hír szerint bolgár katonaság vett ostrom alá egy kommunista falut.

Kettőskereszt és félhold

A Reismann-gyilkosság egyik tettesének tilokzatos eltűnése

Budapestről jelentik: Kovács Ákos bonyhádi nagytrafikos budapesti ügyvédje bejelentette a főkapitányságon — mint a *Bácsmegyei Napló* megírta —, hogy ügyfele rejtélyes módon eltűnt. Kovács Ákos neve gyakran szerepelt az utóbbi esztendő bükkönykájában. Egyike volt a hírhedt Kovács-fivéreknek, akik tevékeny részt vettek a kommunai utáni idők atrocitásában és többek között *ők gyilkolták meg Reismann zongoragyárost*. Később amnesztiát kaptak és nagytrafikot Bonyhádon. A két Kovács annakidején 300 millió korona hitelt kapott az Országos Központi Hitelszövetkezet utján trafikjára. Kovács ezt a pénzt olyan jól jövedelmezte, hogy rövidesen jelentékeny vagyont szerzett, két autója is volt. A Hitelszövetkezet most, hogy bejelentették Kovács eltűnését, a 300 millió követelésre biztosítási végrehajtást vezetett, lefoglalta Kovács Ákos trafikját, árulkodását, készpénzállományát és autóját.

Az eltűnt Kovács ügyvédje bejelentette a főkapitányságon, hogy ügyfele valószínűleg Törökországba utazott. Kedden azután az ügyvéd a következő levelet kapta Kovácsól:

Tisztelt ügyvéd ur! Bocsásson meg, hogy azzal terhelem, hogy megkérem, sziveskedjék közölni a feleségemmel, hogy nem tudtam tőle elbucuzni. Utazom az asszony utánam Zágrábba, ahol egy kettőskereszt és félhold jelű ellátott férfi fogja őt várni. Ez a férfi el fogja kalauzolni őt hozzám. Én egy török bejell ismerkedtem meg, akivel együtt utazom Törökországba és Törökország számára fogunk bonyhádi teheneket szállítani egy vállalatnak, amely Kemal pasa vezetésével Konstantinápolyt fogja tejjel ellátni.

Az ügyvéd a levél elolvasása után nyomban tisztában volt azzal, hogy Kovács Ákos nemzetközi szélhámos társaság kezébe került. A levelet eljuttatta a főkapitányságra és intézkedést kért arra nézve, hogy Kovácsot a nemzetközi szélhámos társaság karmái közül valahogyan kimentsék.

Rendkívüli városi közgyűlés tiltakozik a jogakadémia áthelyezése ellen

Képviselői mandátum és tudomány

A Bácsmegyei Napló néhány hónappal ezelőtt megírta, hogy a közoktatásügyi minisztérium elhatározta, hogy a szubotici jogakadémiát áthelyezi Szarajevóba s helyébe Szuboticián földművelési főiskolát létesítenek.

A terv nemcsak az egyetem tanárai és hallgatói között okozott kellemetlen meglepetést, hanem érezhető ellenhatást váltott ki a társadalom különböző rétegeiben is. Egész a legutóbbi napokig Pribicevics közoktatásügyi miniszter ragaszkodott ahhoz, hogy a jogi fakultás elkerüljön Szuboticiáról. Minthogy Szubotica városnak kulturális érdekei fűződnek ahhoz, hogy a jogakadémiát ne helyezték el Gyogyevics főispánpéntekre, e hó 24-ikére rendkívüli közgyűlést hív össze, hogy Szubotica város közönsége hangot adjon a jogakadémia áthelyezéseivel szemben való tiltakozásának.

A közgyűlést megelőzően konferencia lesz, amelyen résztvesznek a vajdasági radikális képviselők s Szubotica társadalmi életének előkelőségei is, hogy a

közgyűlés és a konferencia teljes mértékben demonstrálja azt, hogy Szubotica szláv társadalmának minden rétege ragaszkodik ahhoz, hogy a jogakadémia továbbra is itt maradjon.

A jogakadémia áthelyezésének tervével kapcsolatban Beogradból jó forrásból ezeket jelentik:

Pribicevics közoktatásügyi miniszter, aki eddig ragaszkodott ahhoz, hogy a jogakadémia Szarajevóba kerüljön, az utolsó huszonnégy órában engedett eddigi merev álláspontjából s hajlandó beleegyezni, hogy megmaradjon Szuboticián. A jogakadémia áthelyezése a közoktatásügyi minisztérium részéről büntetés lett volna. Ezzel akarták megbüntetni a szubotici választókerületet, mert a kerület negyedik radikális képviselője, Markusev Milan vonakodik lemondani mandátumáról s átadni helyét a Pribicevics-párti képviselőnek.

A miniszter úgy látszik megnyugtató híreket kapott a topolai mandátum sorsáról, mert hajlandó megkegyelmezni a szubotici jogi fakultásnak.

Raguzai fotografiák

A TENGERRREL itt találkoztam először személyesen a raguzai strandon. Képeslapokon, festményeken már többször láttam, épp ezért nem hatott rám szenzációként a végtelen víz. Rögtön ráösmertem, mint ahogy a híres emberekre ráösmér az ember fénykép után. Persze életben sokkal jobban néz ki a tenger, kövérebb, szimpátikusabb. Egyetlen megjepetést csupán a fürdés okozott, amikor is hatalmas kortyot nyeltem a kék Adriából. A víz tényleg rettenetesen sós volt. Palics egy édes ehhez képest. A tengerre nem lehet jelzőket farni. A tenger lélekzetelállító nagy víz, folyók temetője, halak menysországa, szegény halászok minden-napi kenyere. Az ember retentő erős és retentő szabad a partján. Olyan könnyű itt megálni és olyan könnyű itt élni. Szerelemre és szomorúságra termett óceán, egész nap feese, csokolódzik a szigetekkel és esatangol a sziklák között, amelyek hétszer nagyobbak a mi emeleteinknél. Mikor még fiatalabb voltam, szentül hittem, hogy a halak mozgatják a tengert, mint ahogy nálunk a ringlispilt a gyerekek. Azóta persze rájöttem, hogy a halaknak igen kevés befolyásuk van a tengeri közgazdaságban, a halak elnyomott kisebbség a tengerben, akár a raguzaiak, akiket kiszorítanak a vízből az idegenek. A fürdőzők színe-java idegen, csehek, angolok, németek és elvéve mindkét nembeli magyarok, akik még a tengert is elszedik a benszülöttektől. Mert a raguzai nem ér rá naponta fürödni, csak vasár- és ünnepnapokon. A víz átlátszó és tiszta, akár egy gondozott park. Az üszőember a partról nézve groteszk és csodálatos. Látni a mozdulatait, a tempókat, az evickélést, de nem látni a vizet és úgy tűnik fel, mintha légüres térben csinálná fantasztikus gyakorlatait. Uszás közben a legszebb nő is guszttustalan, egészen inkorrekt mozdulatokat végez, kézzel-lábbal, ami a női bájnák a rovására, a nőzőnek pedig az idegeire megy. Szép időben a halak kijönnek egész a partig. Cápának persze se hirt, se hama, ám minden idegen cápával akár találkozni. De egy nyavalyás kecségétől mindjárt halálra rémülnek az emberek.

*

A GALAMBOK TERE kicsinyített mása a velencei Szent Márk térnek. Aliz tettük be a piacra a lábunkat, máris megrohantak a galambok. Ugy csaptak le ránk akár a sas vagy az ölyv. Raguzai összes ellátatlan galambjai, vagy

A harangok nem a toronyban vannak, a bejárat fölött lógnak, csupaszon, meztelenül, mintha a templom kiakasztotta volna a mellére a szívet. Itt nincs komoly öregharang, csupa csöpp csengő csilingel üdén, akár egy sereg kis harány csengetyűje. És hetven temploma van Raguzának. A főutcán minden ötödik ház templom. Szórakozóhelyei nincsenek a városnak, egyetlen nyilvános hely a kávéházon kívül a templom, azzal a különbséggel, hogy a kávéházban sokkal illedelmesebben viselkednek az emberek. A nők furcsán vallásosak, kacérkodnak, sétálnak, aztán beszaladnak a legközelebbi templomba egy rövid miatyánkra. Öt perc múlva továb állnak. Az idegenek teljesen profanizálták a templomokat, egyszerűen úgy tekintik, mint egy muzeumot, vagy kiállítást. A főtéren levő nagytemplomot velünk egyidejűleg látogatta meg egy német család. Míg a lármás szülők az oltár faragványait tapogatták, drága gyermekük a Szűz Mária szobor nyakában lovagolt és harsány gyűly-gyűlyvel noszogatta. De a szobor nem volt hajlandó megindulni és a kölyköt végül is a szekrestyés szedte le a Szűz hátáról.

*

A NŐK feltűnően szépek és feltűnően barátságosak. Az ember felül a villamosra a dalmát nővel és mire a végállomáshoz ér, kész, fülig szerelmes. Ez egy raguzai axióma. Tökéletes, széptestű, széplábu, magas és karcsú nő mind, akinek a hegy és a tenger volt a tornatanárjuk. Az idegenek iránti szimpátia inkább hála, mint főzés, mert az egész város az idegenekből él. Ezzel szemben az idegenek fenékig élveznek minden élvezhetőt. Idegennek lenni Raguzában előlegezett bizalmat és fényes sikereket jelent a helylérdekű nők között. Az idegen itt ur, akit a benszülöttek mindenekfelett tisztelni kell, — még a saját ödesapjánál is jobban, — mint megélhetési forrást. Mert az egész dalmát tengerpart csödbe jut, ha ez a kitűnő forrás bedugulna. Aki tud horvátul és legalább négy középiskolát végzett, annak gyöngyélete van Raguzában. Az ismerkedés könnyű és egyszerű. Ahogy a részvényüzletet a börzén, a szerelmi ügyleteket a korzón bonnyolják le emberemlékezett óta. A delinek mondott fiatalember kinéz magának egy kislányt és megy utána. Így mennek, mendegélnek három fordulón át. Ekkor a nő, pontosan derékszőgben, oldalba üti az illetőt. Mest nagyon kell figyelni. Ha jobb könyökkel történik a karambol, ez virágnyelven azt jelenti: «uram, ön zsánerem», mire a pasi örült boldogan csatlakozik. Ha bal-könyökkel ütközik, az annyit, mint: «hagyjon béki-be maga mamlasz». Ez bizony kellemetlen, de azért nem kell busulni, hanem új harcikedvvel üzőbe venni más vadat. Ez a raguzai szerelmi abécé. Persze, aki nem ösméri az államnyelvet, annak csupa gyász és gyötrelm. Rettenő félreértések támadnak már az első ötpercben és az ügy a legjobb akarat mellett is holtpontra jut és bizonytalanul végződik. Még jó ha nem tetlegességgel. Hogy viszonyra gondolhasson az ember, elsősorban fontos, hogy rendezettek legyenek az anyagi viszonyai. Mert a naiv dalmát kislány az elegáns idegenben legalább is gyárost sejt tizenöt palotával. Ha kevésbé elegáns, sőt kopott az idegen, akkor pedig benszülött dalmátokat mellőzik és égetik. Legelőbb szezon végén jönnek ismét számításba. Amiből kitűnik, hogy a nők Raguzában se jobbak, mint Szuboticián. De szebbek. És ezért meg lehet nekik bocsátani.

Ilyenkor április végén már nagyban folyik az idegenvadászat. Ez valóban izgatató és kellemes játék, amelyre a szükséges alapbefektetéstől eltérően, sohasem az idegen fizet rá, hanem az aranyos benszülött nő. Ha ugyan még van neki veszíteni valója,

Tamás István

KISEBBSÉGI ÉLET

•••

A csucsai paktum szövegét nyilvánosságra hozta egy nagyváradi lap, amely a paktum megkötésének körülményeit is feltárja. Eszerint Averescu tábornok és Goga Oktávián 1923 november 25-én fogadták megbeszélésre a magyar párt vezetőit Goga csucsai kastélyában. Az értekezlet a puhatóldozás jellegével bírt. Ugron István, a magyar párt elnöke, óvatosságból nem ment el a tanácskozásokra, hogy későbbre fenntarthatja magának netáni indiszkreáció esetén azt a döntő kijelentést, hogy a magyar párt Csucsán nem tárgyal hivatalosan. Ugron István kivételével azonban a magyar párt összes akkori reprezentánsai elfogadták a meghívást és a november 25-iki értekezleten pártárvnyalatra való különbség nélkül résztvettek. Ezen az értekezleten csak általános tájékozódásról volt még szó, részletes megegyezésre csak valamivel később, körülbelül két hét múlva került a sor, amikor az Averescu-párt és a magyar párt kiküldöttéi újra tanácskozásra gyűltek össze. Ennek a második tanácskozásnak az eredménye volt az az írásos megegyezés, amelyet akkor a két párt tényleg megkötött. A paktum nevezetesebb pontjai a következők:

1. Az Averescu-párt kormányrajutása esetén, 26 erdélyi választókerületben, ahol a magyarság kompakt tömegben él, a kormány nem állít a magyar jelöltnek ellenjelöltet.

2. Biztosítja az Averescu-párt a magyar tanítási nyelv visszaállítását az összes felekezeti iskolákban, ami azt jelenti, hogy ezek az iskolák egy tantárgyat sem kötelesek román nyelven tanítani, de viszont természetesen nem jelenti azt, hogy ne volnának kötelesek a román nyelv, irodalom és a román történelem intenzív tanítására.

3. Az Averescu-párt elismeri, hogy Románia magyarnyelvű állampolgárai szabadon használhatják nyelvüket a bírásokban, valamint a közigazgatási hatóságok előtt azokon a vidékeken, ahol a magyarság kompakt tömegekben él. Ezeket a területeket a paktum részletesen felsorolja.

Az Averescu-párt kötelezi magát, hogy kormányrajutása esetén a paktumban foglaltakat rendeleti és törvényhozási uton az egész vonalon életbelépteti és így a paktumnak gyakorlati érvényt szerez. A magyar párt által az Averescu-pártnak adott ellenszolgáltatás abban áll, hogy az összes választókerületekben — a paktum első pontjában felsorolt 26 kerületet kivéve, — az Averescu-párt jelöltjét fogja támogatni.

*

Averescu a magyar párti jelölt mellett foglal állást a csikmegyei szenátorválasztáson. A kerületben megjelent az Averescu-párt plakátja, amely a magyar párt jelöltjének támogatására szólítja fel a néppárti választókat. A néppárt komolyan veszi a csucsai megállapodásokat, amelyek szerint Szászrégenben a magyarság elősegítette Goga megválasztását, amit most Averescuék Gyárfás Elemér jelöltségének támogatásával viszonznak. Igaz, hogy ez a támogatás inkább csak platonikus, mert Csikmegyében, ahol a lakosság 80 százaléka székely, az elsőt román községekben az Averescu-pártnak nincsenek szervezetei. Ha azonban reális erőt nem is jelent a magyar párt számára Averescuék megszólalása, az esemény politikai jelentősége messze felülmelkedik a lokális kereteken. Az Averescu-párt plakátjának a szövege a következő:

— Az Averescu tábornok vezetése alatt álló román néppárt megnyerte a magyar párt bizalmát s miután meggyőződött arról, hogy ez a párt teljes őszinteséggel járul hozzá az állam konszolidálásához és tagjai hűséges polgárral a román államnak, politikai egyez-

ményt kötött a magyar párttal. Euhélfogva felkérjük a választópolgárokat, hogy adják szavazatukat a magyar párt hivatalos jelöltjére, dr. Gyárfás Elemérre.

Ugy látszik, a választás nem fog si-

mán lefolyni, mert a kormány mindent elkövet, hogy jelöltje, Florea volt prefektus győzzön. A választási elnököt, aki dr. Gyárfás Elemér jelöltségét elfogadta, már el is mozdították tisztességéből.

A Painlevé-kormány Herriot külpolitikáját folytatja

Pénzügyi téren nagy áldozatokat vár a francia néptől

Párisból jelentik: A kormányprogram, amelyet a minisztertanács véglegesen megszövegezett, Franciaország két legfontosabb problémáját, a biztonsági kérdést és a pénzügyi reformot helyezi előtérbe. A kormánynyilatkozat hangsúlyozza, hogy a Painlevé-kabinet folytatni kívánja Herriot politikáját, amelyet a londoni egyezmény és a genfi megállapodások körvonalaztak, vagyis három elv fogja vezérelni: döntőbírság, területi garancia és lefegyverzés. Ez a három elv pedig magában foglalja a népek egymáshoz való közeledését.

A pénzügyi problémáról kifejti a kormányprogram, hogy az új kabinet állandósítani akarja a költségvetés egyensúlyát, a másik célja pedig a pénzügyi reform, amelynek érdekében a néptől nagy áldozatokat kell kérni. Ha azonban az áldozatkészségben csatlódnék,

kénytelen volna szigorubb rendszabályokhoz folyamodni.

Elszász-Lotharingiáról azt mondja a program, hogy a kormány a legnagyobb gondossággal és a népérzület kiméletével fogja ezeket az újonnan visszaszerzett tartományokat az anyaországhoz fűzni, a vatikáni nagykövetség kérdésében pedig ragaszkodik De Monziének ismeretes kompromisszumához.

Nollet tábornok hadseregreformját nem teszi magáévá az új kormány és mint a Matin értesül, ki fogja jelenteni, hogy a mai viszonyok között nem tartja helyénvalónak a katonai szolgálatidő leszállítását. Erésben Painlevé mint hadügyminiszter a legfelsőbb haditanács szakvéleményét tartja magára nézve irányadónak, amely Nollet reformja ellen foglalt állást.

A nagyhatalmak közbelépését követelik a bolgár emigránsok és az olasz kormány

Olaszország fegyveres intervenciót sürget a forradalmárok ellen — A pokolgépes merénylet értelmi szerzői már halottak — A szófiai rendőrség felrobbantotta a tetteseket Kommunista tiszték állnak a forradalmárok élén

Caribrodan ágyudörgést hallani

Szófiából jelentik: A pokolgépes merénylet részleteit — a rendőrség hivatalos jelentése szerint — már felderítette a nyomozás. sőt a bolgár igazságszolgáltatásban szokásos gyorsított eljárással a tettesek legnagyobb része már el is vverte büntetését. Egyrészüket azvonlotta a rendőrség, egyrészüket bombával robbantották fel, míg a merénylet értelmi szerzője, állítólag, öngyilkos lett. . . . A forradalmárok élén bolgár katonatisztek állnak, állítólag az a nyolevan tiszt, akiket a Cankov-kormány egyezben már letartóztatott, mert azzal gyanúsították őket, hogy harminc kiló dinamitot helyeztek el a tisztikaszinó pincéjében Boris király egyik tervbevett látogatása előtt. A tisztiket, akik legnagyobb részben kommunista érzelműek, később szabadlábra helyezték és a rendőrség szerint közülük kerülnek ki a merényletek szervezői.

Egyik merénylő felesége leplezte le a tetteseket

A merényletet — a rendőrség megalapítása szerint — műszaki tiszték követték el és ennek tulajdonítható annak teljesen szakszerű kivitele. Az értelmi szerző, Minkov kapitány, a háboruban a bolgár hadsereg robbantási szakértője volt. Minkovon kívül Krotnev volt műszaki kapitány vett részt a merénylet előkészítésében azzal, hogy ő szerezte be a robbanóanyagokat. Krotnev felesége lelkiismereti furdalásoktól gyötörve föl akarta az összes tetteseket jelenteni, mire a férje agyonlőtte. A szomszédok fölriadv a Duskalóvósektől, Krotnev lakásába szaladtak és ott találták az asszonyt súlyosan megsebesítve. Amikor a kórházba szállították, már haldoklott, de haldokolva elmondta még, amit a merénylőtről tudott. Ez vezette a hatóságokat nyomra, így tudták meg Minkov bűnösségét.

A nyomozás megállapította, hogy

a pokolgépmérénylet tettesei dr. Koev orvosnak rendelőhelyiségébe zárkóztak be, aki sógora Minkov kapitánynak. A rendőrség nyomban esendőséggel és katonasággal kivonult az Iszker, DunavésKumen uccák által határolt háztömb felé és körülzárt a háztömböt. Koev házában a kaput zárva találták. Amikor felszóltották a lakókat, hogy nyissák ki, belülről az ablakokon keresztül tüzelni kezdtek az ostromlókra, akik viszonzták a tüzelést. Tűzharc fejlődött ki, amely csak akkor ért véget, amikor a bezárkóztak muni-ciója elfogyott. A csapat behatolt a házba, ebben a pillanatban Minkov, akiről a rendőrség már tudta, hogy ő volt a pokolgépmérénylet értelmi szerzője, halántékon lötte magát és nyomban meghalt. Őt társa közül négyet letartóztattak, egyik, aki orosz, elmenekült.

Krotnev kapitány holttestét a rendőrségnek nem sikerült megállapítani.

A letartóztatott merénylők vallomásából megállapították a következőket:

Minkov tartalékos kapitány volt az, aki a székesegyházban a pokolgépet elhelyezte. Amikor a gyásztisztvisztelek előtt a rendőrség a templom átkutatását befejezte, akkor elment a sekrestyéshöz és arra kérte, engedje meg, hogy ő a templom déli kupoláján fotografáló készüléket helyezzen el, le akarja fényképezni a temetési szertartást. Kétezer levt adott a sekrestvésnek, mire ez megadta a kért engedélyt. Minkov erre elhelyezte a pokolgépet és biztos helyről várta a merénylet hatását.

A másik értelmi szerző is boltan került a rendőrség kezére

A szófiai rendőrség hétfőn este egy kommunista gyülekezéshelyet fedezett fel az egyik külvárosi ház-

ban. A házban tartózkodó kommunisták a rendőrség előlapincébe menekültek és fegyveres ellenállást fejtettek ki. A rendőrök és a közben kivonult katonaság bombái dobott a házra, amely teljesen elbuztult. A benntelőkommunisták mind meghaltak, köztük Jankov Koszta tartalékos kapitány is, aki Minkov mellett a székesegyház elleni merénylet másik értelmi szerzője volt. Jankov kapitány a hasonlónevű tábornoknak volt a fia, aki a háboru alatt hősi halált halt. Jankov Koszta kapitány a Szovjetországból nemrég hazatért Minkov Ivánnal a kommunista központ élén állt és Hadsereg és Nép címen kommunista katonai folyóiratot szerkesztett.

Hamisított meghívókkal csaltak be több előkefőséget a székesegyházba.

A nyomozás megállapította, hogy Minkov és Jankov meghívókat hamisítottak, amelyekkel több előkelő politikust és magasrangú katonát a székesegyházba hívtak Georgiev tábornok gyászszerzetartására. A meghívókra Szófia város dombornyomásu címerét és a főpolgármester aláírását hamisították. A merénylet értelmi szerzői maguk is ilyen hamisított meghívókkal jelentek meg a székesegyházban, hogy meggyőződjenek róla, hogy az előkefőségek mind jelen vannak-e, azonban ők még idejében eltávoztak és egy előre készített helyezett autóm Szovjetországra akartak szökni. Erre már nem volt alkalmuk, mert a határokat a merénylet után nyomban elzárták.

Összeült a szobranje

Szófiából jelentik, hogy a szobranje kedden összeült és megkezdte a vitát a kormány javaslatáról, amely az ostromállapot elrendelésének jóváhagyását kéri.

Olaszország fegyveres intervenciót sürget

Rómából jelentik: Az olasz kormány abban az esetben, ha a bolgáriai események végzetes irányba fordulnak, fel fogja hívni az európai hatalmasságokat fegyveres intervencióra. Az olasz kormány hangsúlyozza, hogy a balkáni kommunistaveszedelmet egyszersmindenkorra le kell törni.

A bolgár emigráció közbelépésre szólítja fel az európai hatalmakat

A bolgár földművelőszövetség Jugoszláviában tartózkodó vezetősége kiáltvánnyal fordult az európai és amerikai közvéleményhez a Bulgáriában lejátszódó véres eseményekkel kapcsolatban. A kiáltványt, amelyet Abov Alekszander és Todorov Koszta, a Sztambuliszky-kormány volt miniszterei írtak alá, megküldték az amerikai, angol, francia, csehszlovák, lengyel, jugoszláv és belga kormányoknak is.

A bolgár emigráció kiáltványa hivatkozik arra, hogy már több ízben figyelmeztették Európát a Cankov-kormány véres mülkölésére, amely elkerülhetetlenül teszi a forradalmi mozgalmakat és bolsevizmust idézhet elő. Ennek ellenére a szófiai kormánynak megengedték, hogy növelje fegyveres erejét, amelyet elsősorban a bolgár nép ellen használ fel.

— A Cankov-kormány véres uralma szörnyű eredményeket idéz elő. A bolgár nép kétségbeesésében a kormány terrorjára véresen reagál, a gyilkosságok és merényletek szüntelenül követik egymást mindkét részről s Bulgária újabb polgárháboru színhelyévé válik. Félő, hogy a nép harcának vezetése és a bolsevisták rugadnak magukhoz és az országot anarchiába, pusztulásba döntik.

— Ebben a tragikus pillanatban — írja a kiáltvány — ismét az emberi-ség lelkiismeretéhez és a kulturvilág felelős tényezőihez fordulunk moró-

NYILTTÉR.

I. o. Fővármivatal Subotica

4821/925.

HIRDETMEY

Az I. o. Fővármivatal Suboticián 1925. április 13-ra hirdetett árlejtést a r. k. húsvéti ünnep miatt 1925. április 25-re halasztotta, amely napon d. e. 10 órakor nyilvános árverésen eladja a következő ékszereket, amelyekről Lika H. Koen beogradi lakos hivatali csempész-kihágásából származnak:

- 1) 1 drb nagy arany nyaklánc 62 gr. súlyban
- 2) 1 " arany nyaklánc gyönggyel 27 gr. súlyban
- 3) 1 " lánc gyönggyökkel 17 gr. súlyban
- 4) 1 " női aranyóra
- 5) 1 " nagy aranydukát
- 6) 1 " török dukát
- 7) 1 " női aranymedailon
- 8) 1 " félkarátos gyémántgyűrű
- 9) 1 " gyémántgyűrű négy kis kövel
- 10) 1 " kis gyűrű két hibás gyémánttal és két drágakövel
- 11) 1 pár 2 karátos női gyémántfülbevaló
- 12) 1 pár gyémántfülbevaló hibás gyémántokkal
- 13) 7 drb kis gyémántkő

I. o. Fővármivatal Subotica

2490

KRIZANTÉM

1000 fő 15 féle nemesfaj. Pázsitfűmag, virág- és főzelékmagvakat legolcsóbban beszerezhet **Balog Lina cégnél Subotica.**

Árverési hirdetmény

Közhirre leszem, hogy Magda György József és társai tulajdonát képező, Magda György és neje életfogytiglani haszonélvezeti jogával terhelt nadrjáni ingatlanokat, melyek még felszántva és bevetve nincsenek, a folyó gazdasági évre április hó 26-án, vasárnap délelőtt 11 órakor a nadrjáni esendőrlaktanyán nyilvános árverésen kuckorica alá haszonbérbe kiadom. Az ingatlanoknak árverés útján haszonbérbe adása a sentai járásbíróság utasítására történik.

Klemm Ferenc zárgondnok.

2462

Pályázati hirdetmény.

A Subotikai Zsidó Patronázs Egyesület gyermekotthona részére pályázatot hirdet a gondnoknői állásra. Egészséges, intelligens, középkorú, zsidó vallású, egyedülálló nők jelentkezhetnek. Állanyszerű tudása megkívánatik. Jelentkezés írásban vagy személyesen Löbl Salamonné elnöknél, Zrinjski trg. 3366

A STARAKANJIZAI CSODAKUT ÁRTÉZIFÜRDŐ

a város alatti szép népligetben
április 30-án megnyilik.
Fürdőnkben esuz, remma, idegbetegség és gyengeség, valamint benuások biztosan és gyorsan gyógyulnak. Vidéki vendégek lakás miatt forduljanak a fürdőigazgatósághoz. Elkezdést jól és olcsón a fürdő vígadójában kaphatnak.

Az igazgatóság

ANGOL SZÉN

7000-7500-8000 KALÓRIÁVAL

DARABOS SZÉN IPARVÁLLALATOK, GÁZGYÁRAK, VASUTAK ÉS HAJÓZÁSI VÁLLALATOK RÉSZÉRE

DIÓSZÉN IPARVÁLLALATOK, GÖZHENGEREK, LOKOMOBILOK stb. RÉSZÉRE

APRÓSZÉN KÜLÖNÖSEN TEGLAÉGETŐK és CEMENTGYÁRAK RÉSZÉRE 7300-7500 KALÓRIÁVAL

I-a. **KOVÁCSSZÉN**

KÉTSZER MOSOTT, ROSTÁLT, KB. 8000 KALÓRIÁVAL

ANGOL GÁZ

KOKSZ KÖZPONTI FÜTÉS, SZÁRÍTÓK és EHHEZ HASONLÓ GÉLRA

ÖNTŐSZÉN KÜLÖNÖS KEMÉNYSÉGŰ MINIMÁLIS KÉN és HAMUTARTALOMMAL

ÁLLANDÓ LERAKAT BEOGRADBAN, GRUŽBAN, ZAGREBBAN, KARLOVACON, LESKOVACON, NOVISADON, SUŠAKON, SARAJEVORAN STB. VERSENYKÉPES ÁRAK.

KÉRJEN AJÁNLATOT.

ING. M. Lj. TRIFUNOVIĆ
BEOGRAD

IZVOZNA BANKA PALOTÁJA
TELEFON 35-93. TELEFON 35-93.

PÉCS-SZABOLCSI SZÉN és BRIKETT

és pedig kétszer mosott kovácszén, kockaszén ipari célra, ugymint

SALGÓTARJÁNI DARABOS SZÉN cseplési célra legolcsóbb napi árak mellett elvámolva franko bármely állomásra, továbbá

I-a SZÁRAZ VILLÁZOTT FASZÉN

pormentes, szivógasmotoros üzemre nagyon alkalmas, ajánlunk mindenkor pontos szállításra -- legolcsóbb árak mellett!

DANICA FAIPAR OSIJEK

Telefon 4-04. Desatičina ul. 27.

AZ IGAZI

VIGASZ IDEGBETEGEKNEK

az én most megjelenő könyvem! A könyv sok évi tapasztalat alapján ismerteti az idegbetegségek okait, letelekzését és a betegség gyógymodját. Bárki is legyen földönt az egészségi evangéliumot, ha érle az elatti célra ír. Köszönő levelek ezrei igazolják ennek a lelkiismeretes kutató munkának hasznát. Aki az

IDEGBETEGEK NAGY SEREGÉHEZ

tartozik, aki szorakoztatásban, terápiaiban, rossz emlékeztetéseiben, ideges féltésében, álmatlanságban, gyomorjavirókban, túlfeszültségben, végig fájdalmakban, általános vagy részleges testi gyöngeségben, vagy más szüneteltetett állapotban szenved

ANNAK MEG KELL HOZATNI AZ ÉN VIGASZTNYUJTO KÖNYVEMET!

Aki ezt figyelmesen átolvassa, arra a meggyőztető meggyőződésre jut, hogy az egészséghöz és az életörömhöz van egy egyszerű út! Ne várjon tehát, írjon még ma!

E. PASTERNAK, BERLIN S. O.
Michaelkirchplatz 15. Abt. 140.

Milkó Izidor UJ KÖNYVEI

- 1) Firenzei eset és egyéb elbeszélések
- 2) A miniszter barátja, Mosolygó történetek
- 3) Spekuláló és társai. Egy kötet vidámság
- 4) Asszonyok (Novellák és egyebek)
- 5) Irók és könyvek (Elbeszélések)
- 6) Baedeker írásából (Novellisztikus dolgok)

A „Világ” a következőket írja a könyvekről: Mesélő kedvű, mint Jókai, ironikus mint Mikszáth, kacagós mint Porzó, intelligens, mint Cholnoky, magyaros, mint Abouyi Lajos.

A hat kötet ára 320 din., egy kötet 60 dinár

Minden kötet külön is kapható a Bácsmegeyi Napló kiadóhivatalában vagy a szerzőnél (Subotica, Zrinjski trg 28) a pénz előleges beküldése mellett.

Kanadába és az Egyesült Államokba

legújabb **EXPRESS** gőzhajókkal

3-SZOR HETENKÉNT

Cherbourgól - Antwerpenből - Hamburgból Liverpoolba

Mindennemű tevélygositást az utazásról, menetdíjakról, továbbá a legpontosabb adatokat földmivések elhelyezkedésére a kanadai farmokon ingyenesen ad

CANADIAN PACIFIC

Beograd, Wilsonov trg 197
Zagreb, Petrinjska ul. 40

Szágépész kerestetik

Szerbia belső részébe nagyobb malom gépeinek önálló kezeléséhez. Okmányokkal felszerelt ajánlatok Malomszövetség (Mlinska Zadruga) Beograd, Balkanska ulica 25 körétnék

„ORPHEUS”

zenemű- és hangszórészkeletés Jelacicova ul. 6.
Mindennemű zeneművek, Opera és operettek zongorakivonatai, iskolák, Zenekari művek nagyvárosi és vidéki. Előhang és kicáló hangszerek. Valódi Pirazzi hangok

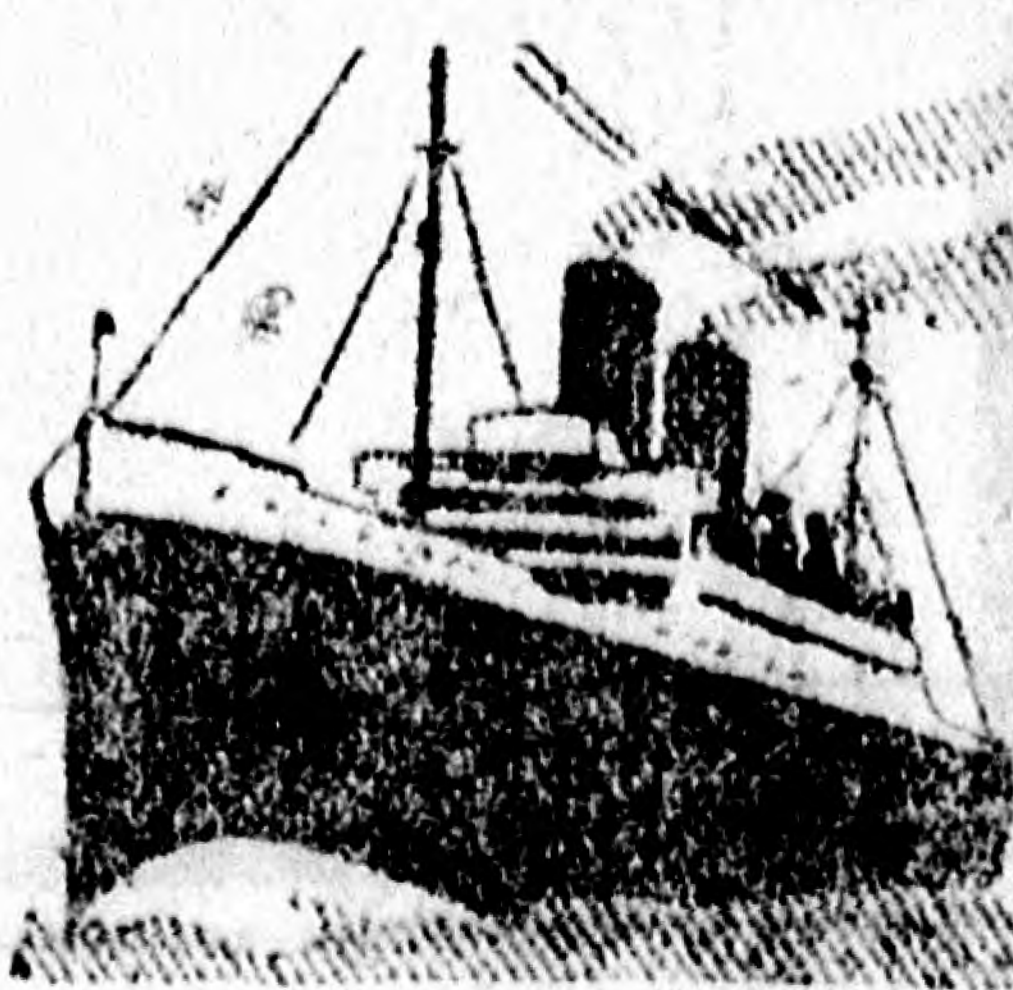
ÚJ

CSERÉPKÁLYHÁK tűzhelyek, intányos árban kaphatók. Átrakások és javítások szakszertűen, legolcsóbb árban elvállaltatnak. - Vidéken is e szakmába vágó mindentéle munkát elvállal.

TAKÁCS MIHÁLY CSERÉPKÁLYHÁS
Subotica, városi zeneke megölt.

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA GENOVA

Express vonalak:
Északamerikába
Középamerikába
Délamerikába:
Braziliába
Uruguayba
Argentínába
Peruba, Chilébe stb.
Ausztráliába

Utazási idő
Zagreb-Genova
20 óra

A legrövidebb és legkényelmesebb vonal jugoszláviai kivándorlók részére

Kitűnő konyha

„METEOR”
Vojvodina Képviselet:
Zagreb, Petrinjska ul. 8.
Vel.-Bečkerek
Szigetvárosi V. Képviselet

